

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Kopplade avtal inom innebandyn

Svensk avtalsrätt tillämpad på Svenska Innebandyförbundets
tävlingsbestämmelser

Juridiska institutionen

Examensarbete på Juristprogrammet

Högskolepoäng: 30

Författare: Anton Enoksson

Handledare: Jakob Heidbrink

Innehåll

Förkortningslista.....	1
Sammanfattning	2
1.1 Inledning.....	3
1.2 Syfte	4
1.3 Metod och material.....	4
1.4 Avgränsning	7
2. Innebandy	9
2.1 Systemet med avtal.....	9
2.2 Licensavtalet, hur ser det ut?.....	10
2.3 Innebandyns skiljenämnd	11
2.4 Innebandyns handelsbruk	13
2.5 Avtalet i sin helhet.....	15
3. Idrottens särart.....	16
3.1 Idrottens beskaffenhet	17
3.2 Idrottens personliga och ideella drag.....	18
3.3 Idrottens självbestämmande och normsystem	21
3.4 Samhällsnyttan	22
3.5 Idrottsjuridikens plats i normhierarkin	23
3.6 Har idrotten en rättslig särart?	24
4. Den svenska avtalsrätten	26
4.1 Avtal som instrument	26
4.2 Hur ingås ett avtal?.....	27
4.3 Vad innehåller avtalet?.....	28
4.3.1 Avtalstolkning	28
4.3.2 Tolkningsdata	29
4.3.3 Den gemensamma partsavsikten och avtalets lydelse, grundläggande tolkningsdata	30
4.3.4 Omständigheter och situationen vid avtalets tillkomst.....	31
4.4 Rättshandlings ogiltighet.....	31
4.4.1 Inledning.....	31
4.4.2 Underlägsen ställning	32
4.4.3 Oskälighetsbedömning	34
4.4.4 Konsekvenser av oskälighet	36
4.5 Vad händer om part begår avtalsbrott?.....	37
5. Kopplade avtal.....	38

5.1 Vad är kopplade avtal?	38
5.2 Förarbeten och praxis	38
5.2.1 Förarbeten och praxis inom hyresrätt	39
5.2.3 Praxis från skatterätt	41
5.3 Kopplade avtal i doktrin	42
5.4 Sidoavtal.....	44
5.5 Utgångspunkt inför analys.....	45
6. Analys och Diskussion	46
6.1 Idrottens rättsliga särart, har den någon betydelse?.....	46
6.2 Är avtalen kopplade?.....	49
6.2.1 Naturligt samband?.....	49
6.2.2 Är avtalen beroende av varandra?	51
6.2.2.1 Licensavtalet.....	51
6.2.2.2 Kontraktet.....	53
6.2.2.3 resultatet av att tolka avtalen separat.....	55
6.2.2.4 Gemensam läsning av avtalen	55
6.2.2.5 Slutsats.....	55
6.3 Svenska Innebandyförbundets formkrav	56
7. Avslutning	57
Källförteckning:.....	59

Förkortningslista

AD	Arbetsdomstolen
CAS	Court of Arbitration for Sport (Idrottens skiljedomstol)
FSSL	Föreningen Svenska Superligan
HD	Högsta Domstolen
NJA	Nytt juridiskt arkiv
RF	Riksidrottsförbundet
RS	Riksidrottsstyrelsen
SIBF	Svenska Innebandyförbundet
SoU	Statens offentliga utredningar
SvjT	Svensk juristtidning

Sammanfattning

Detta arbete fokuserar på Svenska Innebandyförbundets tävlingsbestämmelser. Svenska Innebandyförbundet använder sig av ett standardavtal som inte reglerar någon form av ersättning. Istället får parterna reglera rättigheter och skyldigheter i ett separat avtal, kontraktet.

Idrotten lämnas till stor del att själv hantera sina tvister eftersom den har en organisation som vanligtvis kan hantera dem på ett kvalificerat sätt. Det innebär inte att idrotten är fri från statens inblandning eller att svensk lag inte gäller dem. Idrottens aktörer måste även de ta hänsyn till svensk lag när de hanterar sina regler. Detta arbete kommer även att undersöka den rättsliga särarten inom innebandyn.

Svenska Innebandyförbundets tävlingsbestämmelser innebär att en förening kan strunta i att betala ut lön till spelare samtidigt som man inte är tvungen att släppa spelaren till en annan förening utan ersättning. Tanken med ett avtal är att båda parter ska presteras i enlighet med vad som är avtalat. Ibland händer det att part inte presterar enligt avtalet och begår avtalsbrott. Avtalen brukar i sådana fall hävas och parterna är fria från relationen. Så är dock inte fallet i innebandy. Är det förenligt med svensk lag?

Ett avtal kan vara så oskäligt att domstol väljer att jämka eller lämna avtalet i sin helhet. När man tolkar avtal ska man ta hänsyn till omständigheterna. Det kan vara ett annat avtal i relationen som påverkar hela avtalsförhållandet. I svensk rätt pratar man då om kopplade avtal. Avtal som har ett så naturligt samband och som är så beroende av varandra att de ska läsas som ett avtal, de ska ses som en enhet. Svenska Innebandyförbundets tävlingsbestämmelsers förenlighet med svensk lag kommer att undersökas, framförallt utifrån frågan om kopplade avtal.

1.1 Inledning

”Jönköping IK har stramat upp budgeten för att klara av elitlicensen vilket har inneburit att spelarna inte fått några löner under augusti månad. Det har fått till konsekvensen att tre spelare sagt upp sina kontrakt men även om JIK inte uppfyllt sin del av avtalet så äger de fortfarande rättigheterna till spelarna enligt regelverket.”¹

Innebandyn är, med hänsyn till antalet utövare, en av Sveriges största sporter.² Det finns således kommersiella intressen inom innebandyn. Innebandymatcher sänds på tv och man kan spela pengar på resultat. Det innebär också att föreningarnas och spelarnas kommersiella intressen ökar likaså. Där kommersiella intressen finns är det viktigt att det finns ett system med regler som skyddar alla parter. Om någon ska investera sina resurser krävs det att de känner ett förtroende för systemet och att deras investering har ett visst mått av skydd.

Innebandyns system är uppbyggt kring Svenska Innebandyförbundets (SIBF) egna avtal, ”Avtal för spelare”, licensavtalet. Licensavtalet innebär att spelaren binder sin licens till en klubb under en bestämd tid. Spelarens och klubbens rättigheter och skyldigheter regleras i ett annat avtal, kontraktet. Enligt SIBF:s tävlingsbestämmelser anses dessa avtal vara två separata. Resultatet av SIBF:s regler är att en klubb kan bryta mot det ena avtalet utan att det påverkar det andra avtalet. Det innebär att en klubb kan strunta i att betala ut löner till spelare, och bryta mot kontraktet, utan att behöva släppa spelaren till en annan förening eftersom spelaren fortfarande är bunden av licensavtalet.

Det här har hänt i nyligen. Jönköping IK som behövde minska sina utgifter valde att hålla inne spelarnas löner tills dess att deras ekonomiska situation hade stabiliserats. Majoriteten av spelarna valde att stanna kvar. Några spelare ville dock lämna eftersom de inte skulle få betalt så som det var avtalat. En av spelarna ville lämna för konkurrenten Mullsjö AIS vilket

---

¹ Svensson, Christian. Jönköping om kontraktsbråket med Mullsjö. *Innebandymagazinet*. 2018-09-17. <http://innebandymagazinet.se/ibm/artikel.asp?aid=74862> Hämtad 2019-09-20

² Riksidrottsförbundet *Idrottsrörelsen i siffror 2018*
<https://www.rf.se/Statistikochforskning/Statistik/idrottsrorelsenisiffror>

Jönköping IK inte tillät. De vägrade släppa spelaren gratis eftersom han fortfarande var bunden av sitt licensavtal.³

Det är intressant att en sådan situation kan uppstå. Om man bortser från den moraliska aspekten så är det juridiskt intressant. Man begår ett grovt avtalsbrott men kan ändå hålla kvar sin motpart. Idrotten har en särskild ställning inom rätten. Man lämnar gärna idrotten till att bestämma över sig själv. Det innebär inte att idrottens regler är fria från statlig inblandning. Innebandyns regler har aldrig testats av svensk domstol. Frågan är dock om SIBF:s tävlingsbestämmelser är förenliga med svensk lag.

Inom svensk rätt finns det något som kallas kopplade avtal. Två avtal eller flera som har ett naturligt samband och som är beroende av varandra ska ses som ett avtal, de ska läsas som en enhet. Skulle de två avtalen anses vara kopplade ska de läsas som ett avtal. Ett avtalsbrott mot det ena avtalet ska i sådana fall även påverka det andra. Det är en stor skillnad gentemot den tolkning som Svenska Innebandyförbundet gör som ser de två avtalen som två separata.

1.2 Syfte

Syftet med detta arbete är att utreda hur Svenska Innebandyförbundets regler om avtal förhåller sig till den svenska avtalsrätten, särskilt vad gäller kopplade avtal. Ska avtalen ses som ett avtal eller ska man behandla dem som två separata?

1.3 Metod och material

Min koppling till innebandy är att jag själv är innebandyspelare samtidigt som jag har varit på båda sidor av avtalsförhandlingen. Jag har hjälpt spelare och företrätt en förening.

Bakgrunden till detta arbete är att en förening kan begå avtalsbrott utan att vara tvungen till

---

³ Jansson, Henrik. Jönköpings svar: Malmgren är skriven för JIK. *Innebandymagazinet*. 2018-09-22. Hämtad 2019-09-20. <http://innebandymagazinet.se/ibm/artikel.asp?aid=74959>

Gustavsson, Ludvig. Förbundsjuristen förklarar – så ser läget ut kring Malmgren. *Innebandymagazinet*. 2018-09-24. Hämtad 2019-09-20 <http://innebandymagazinet.se/ibm/artikel.asp?aid=74999>

att släppa spelaren. Jag tycker att SIBF:s system med två avtal framstår som problematisk när det inte stävjar avtalsbrott. Min ingång till detta arbete är således inte objektiv. För att motverka min bristande objektivitet har jag utgått ifrån den svenska avtalsrätten och dess praxis. Jag har tittat på hur domstolar har tagit ställning och försökt applicera samma kriterier.

För att samla in informationen som krävs för uppsatsen kommer olika rättskällor att undersökas. Framförallt kommer de klassiska rättskällorna att undersökas och användas. Med det menas lagar, praxis, förarbeten och doktrin. Eftersom det är Svenska Innebandyförbundets regler som jag utreder har jag dessutom läst deras tävlingsbestämmelser och stadgar. Svenska innebandyförbundet är underordnat Riksidrottsförbundet varpå jag också kommer att undersöka deras stadga. För att få fram någon form av handelsbruk, d.v.s. vad som är vanligt förekommande i avtalen och avtalsförhandlingarna, har jag utgått ifrån min egen empiri och tagit hjälp av Jonas Thomsson på Jact⁴.

Man kan diskutera huruvida min egen och Jonas empiri kan fungera som en representation för hur verkligheten ser ut. Vad gäller min egen empiri så har jag varit involverad i ett antal avtalsförhandlingar. Att bara använda sig av min egen empiri från avtalsförhandlingar är inte tillräckligt för att fastställa en representation för verkligheten. Däremot så har jag pratat med många spelare om deras avtal och med personer generellt vad gäller deras erfarenhet. Eftersom avtalen är sekretessbelagda kan jag inte visa dem i detta arbete. Thomsson däremot har varit involverad i hundratals avtalsförhandlingar. Dessutom har han kollegor som varit involverade i ytterligare avtalsförhandlingar. Thomsson har dessutom själv varit spelare och sportchef varpå han besitter en stor erfarenhet vad gäller avtal inom innebandy. Vår sammanlagda empiri kan således användas som en representation för verkligheten.

En stor del av böckerna som används hanterar allmän avtalsrätt. Avtalsrätten är tillämplig på alla former av avtal. Det finns en risk att mitt val av böcker påverkar resultatet av min uppsats. Valet har inte gjorts på grundval av några särskilda kriterier mer än att de behandlar

---

⁴ Ett företag som hjälper spelare att förhandla fram kontrakt och licensavtal med mera

vad som är aktuellt för uppsatsen. Jag har använt mig av ett flertal böcker för att få fram ett brett underlag för mina påståenden och kunna jämföra ifall författarnas åsikter skiljer sig åt.

Kopplade avtal, eller sammanflätade avtal som det också kan kallas, är inte djupt diskuterat i varken förarbeten, praxis eller doktrin. Jag har därför försökt att hitta grunderna för vad som utgör kopplade avtal. Det har jag gjort genom att läsa olika författares redogörelser för vad kopplade avtal är. Även här har urvalet inte gjorts på några särskilda kriterier. Det har istället handlat om att jag läst det som jag har kunnat hitta. Således är det möjligt att jag har missat en redogörelse som hade kunnat ändra uppsatsens slutsats. Det förefaller dock inte troligt eftersom vad som utgör kopplade avtal inte tycks vara något särskilt kontroversiellt. I domar har det diskuterats huruvida det är kopplade avtal men där är man oense om tillämpningen, inte vad som utgör kopplade avtal.

Vad gäller rättsfallen som hänvisas till hanterar många av dem hyresrätt, skatterätt, konkurrensrätt och i viss mån straffrätt och arbetsrätt. Det är visserligen inte det rättsområde som arbetet har för syfte att undersöka. Däremot så diskuterar man de frågor som är av intresse för detta arbete. Vad gäller de skatterättsliga fallen så hanterar de frågan om två avtal kan vara kopplade. Det är visserligen inte en vanlig civilrättslig prövning eftersom frågorna behandlar skatt som ska tillfalla staten. Däremot så är det civilrättsliga avtal som man tolkar och undersöker om de kan tolkas som ett. Hur man tolkar avtalet får betydelse för staten, vilket bör tas hänsyn till. Även inom hyresrätten diskuterar man frågan om två avtal är kopplade. I rättsfallet från arbetsrätten diskuterar man om en skiljeklausul kan jämkas. Det är en fråga inom arbetsrätten men diskussionen handlar om parts ställning i avtalsförhållandet inom idrott vilket gör att det är aktuellt för detta arbete.

De konkurrensrättsliga fallen används för att belysa hur domstolar har tagit hänsyn till idrotten i sina bedömningar. Jag har avgränsat detta arbete ifrån konkurrensrätten. Domarna används dock inte för att göra en konkurrensrättslig analys eller framföra ett argument som härstammar ifrån konkurrensrätten. Syftet med domarna är att visa att domstolen har tagit särskild hänsyn till idrotten när man tillämpar lag. Samma sak med straffrätten där man har tagit särskild hänsyn till idrottens bakomliggande intressen, att utöva idrott.

När det gäller idrottsjuridik och frågan om idrottens rättsliga särställning är tillgången till material inte lika stor som med den allmänna avtalsrätten. Mitt val av material när det gäller idrottsjuridik har till stor del styrts av Johan Lindholm och hans bok *Idrottsjuridik*.

Diskussionen om idrottens särart och idrottens normers ställning i normhierarkin är således även den till viss del styrd av Lindholms åsikter. För att komplettera och få andra infallsvinklar har jag också läst Krister Malmsten och Jyri Backman som diskuterar samma frågor. Jag har även läst olika rättsfall som behandlar de frågor Lindholm tar upp.

Vad gäller juridiken för innebandy finns det som sagt ingenting skrivet. Det ämne som detta arbete behandlar rör en utforskad del av idrottsjuridiken. Troligtvis beror det på att sporten är ung och intresset inte lika högt som för andra idrotter. Innebandyns hantering av övergångsvister är inte allmänt känd och har således inte varit uppe för diskussion hos allmänheten. Jag har därför gjort ovanstående för att få fram ett underlag till svaret på frågan om Svenska Innebandyförbundets tävlingsbestämmelser vad gäller avtal är förenliga med den svenska avtalsrätten.

1.4 Avgränsning

Arbetet kommer inte att diskutera eller utreda problemet utifrån konkurrensrätten eller arbetsrätten. Det kommer enbart att fokusera på det avtalsrättsliga problemet. En viss motsägelse finns eftersom jag använder mig av rättsfall som är konkurrensrättsliga. Det är dock inte den konkurrensrättsliga aspekten jag vill åt utan jag vill belysa att staten har tagit ställning till idrottens rättsliga ställning, även om det i dessa fallen var inom konkurrensrätt.

Situationen som jag utreder handlar om när parterna, klubb och spelare, har skrivit på ett licensavtal och ett kontrakt. Det är således inte en vanlig spelarlicens som är av intresse för arbetet. Situationer där avtalsinnehållet är oklart kommer inte att diskuteras. Jag kommer inte heller att diskutera situationer där något olämpligt har föranlett avtalets ingående. Med det menar jag ocker, tvång eller liknande.

När man läser om avtalstolkning finns det diskussioner om vad avtalstolkning egentligen är och vad man faktiskt gör. Vad gäller diskussionen om avtalstolkning så har jag framförallt läst Adlercreutz och Samuelsson. Den avtalstolkning som jag redovisar är den som jag har uppfattat som en allmänt erkänd avtalstolkning. Jag har valt att inte gå in i en djupare diskussion kring hur man ska tolka avtal och vad det faktiskt innebär eftersom det faller utanför uppsatsens syfte.

2. Innebandy

2.1 Systemet med avtal

För att en innebandyspelare ska anses behörig att spela så krävs det att denne har en spelarlicens.⁵ En förening ska anmäla licens för alla spelare i klubben. En spelare måste ha licens i den klubb som spelaren representerar.⁶ Spelarlicensen är giltig från det datum den utfärdas. Licensen är giltig för perioden mellan 1 juli till och med 30 juni.⁷

Det är viktigt att klargöra att en spelare och en klubb alltid har ett avtal mellan sig. Oavsett om man är amatör eller proffs måste man vara medlem i föreningen för att få en licens och vara försäkrad.⁸ Ett medlemskap är ett avtal.⁹ Detta avtal är dock inte särskilt bindande för idrottsutövaren eftersom denne är fri att lämna när den vill. Enda restriktionen är förbundets representationsbestämmelser. Med det menas att spelaren är fri att gå till annan förening under ordinarie övergångsperiod, 1 maj till 15 augusti. Under pågående spelår, 16 augusti till 30 april, måste däremot moderföreningen¹⁰ godkänna övergången. Undantag kan göras om det föreligger särskilda skäl.¹¹

Det finns inget som kan tvinga en amatöriddrottare att komma till träning eller match. Möjligtvis hot om uteslutning men det är tveksamt att det uppfyller kraven. I Riksidrottsförbundets stadga står det att ”Medlem får uteslutas om medlemmen har försummat att betala av föreningen beslutade avgifter, motarbetat föreningens verksamhet eller ändamål, brutit mot idrottens värdegrund, föreningens stadgar eller skadat föreningens

---

⁵ Svenska innebandyförbundet; Tävlingsbestämmelser 19/20 2:1
<https://innebandy.se/media/9293/tävlingsbestämmelser-2019-20.pdf> Hämtad 2019-09-24

⁶ Tävlingsbestämmelser 19/20 2:2

⁷ Ibid 2:2a

⁸ Ibid 2:1, 2:2 och 2:2a

⁹ Lindquist, Björn, *Medlem i en idrottsförening: om medlemmens rättigheter och skyldigheter*, 1. uppl., Björn Lindquist, Lund, 2004 s.36

¹⁰ Med moderförening menas den förening som spelaren tillhör enligt SIBF:s representationsbestämmelser

¹¹ Tävlingsbestämmelser 2:8-2:10

intressen.”¹² Detta medlemskap kommer därför inte att tas hänsyn till eftersom det inte binder idrottsutövaren mer än att denne ska följa föreningens stadgar.

När det kommer till en professionell innebandyspelare finns det ytterligare två avtal mellan spelaren och föreningen. Ett licensavtal och ett kontrakt. Med licensavtal menas ett avtal som gör att spelaren binder sin licens till föreningen under en bestämd tid. Det är innebandyförbundets egna avtal som de kallar ”avtal för spelare”, vilket kommer att benämnas licensavtal härnäst. I detta arbete kommer kontrakt att användas för att beskriva ett avtal som stipulerar spelarens och klubbens rättig- och skyldigheter så som lön och närvaro med mera. Svenska Innebandyförbundet benämner det avtal som uppsatsen kallar kontrakt som tilläggsavtal eller kontrakt.

Spelarens kontrakt reglerar inte en spelarövergång. Vid en övergångsvist är det endast licensavtalet som ska tas hänsyn till. Det är bara licensavtalet som har en betydelse vid en övergång.¹³ En spelare under licensavtal får endast lämna om moderföreningen medger det.¹⁴ För att en spelare ska kunna byta föreningstillhörighet måste klubben som innehar spelarens licens skriva på övergångspapperet.¹⁵ En spelare som inte är under licensavtal är fri att lämna efter licensårets slut.¹⁶

2.2 Licensavtalet, hur ser det ut?

Licensavtalet, som ges ut av det Svenska Innebandyförbundet, kallas ”Avtal för spelare”. Det som regleras i licensavtalet är vilka som är parter och hur lång tid som licensavtalet ska gälla. Det framgår i licensavtalet att spelare under avtal inte är fria att lämna till en annan förening. Vid en övergångsvist ska spelare och förening uppvisa licensavtalet. Därefter står det vad som kan göra att licensavtalet anses ogiltigt. Sådana saker är att föreningen inte har anmält lag till seriespel, dragit sig ur seriespel eller valt att spela i en lägre serie än vad föreningen är

---

¹² Riksidrottsförbundet; Riksidrottsförbundets stadgar 8:6

<https://www.rf.se/omriksidrottsforbundet/idrottsrorelsensstyrandedokument/> Hämtad 2019-10-25

¹³ Tävlingsbestämmelser 19/20 2:5 3st

¹⁴ Tävlingsbestämmelser 19/20 2:8

¹⁵ Ibid 2:10

¹⁶ Ibid 2:11 1st

kvalificerad för. Dessutom har man en skiljeklausul som säger att vid en övergångstvist ska frågan hanteras av Svenska Innebandyförbundet.

Det klargörs i licensavtalet att parterna är fria att skriva ”Tilläggsavtal/ kontrakt”. Kontraktet reglerar spelares rättigheter/skyldigheter så som lön och träningsnärvaro. Däremot så reglerar ett eventuellt kontrakt inte övergångstvister.

2.3 Innebandyns skiljenämnd

Om det uppstår en tvist mellan föreningar, spelare eller tränare som är med i Svenska innebandyförbundet ska man ta tvisten till Svenska Innebandyförbundets skiljenämnd.¹⁷ Det följer av SIBF:s stadga men även av licensavtalet. Skiljenämnden får pröva tvister som handlar om tillämpningen av arbetsrättslig lagstiftning förutsatt att båda parter är ense om att föra ärendet till skiljenämnden.¹⁸ Skiljenämndens ordförande avgör själv om det rör sig om tillämpningen av arbetsrättslig lagstiftning.¹⁹

När det istället rör sig om en tvist om ekonomisk ersättning vid övergångar blir det mer komplicerat. Då säger reglementet följande: ”Tvist rörande ekonomisk ersättning vid spelarövergång mellan elitserieföreningar, vilka är medlemmar av SEI (Föreningen Svensk Elitinnebandy), prövas ej av skiljenämnden utan skall avgöras enligt ordning som fastställs av föreningen Svensk Elitinnebandy.”. Anledningen till att det är problematiskt är att SEI inte längre finns. Den har ersatts av Föreningen Svenska Superligan (FSSL).²⁰ Föreningar som ingår i FSSL är föreningar som har ett lag som deltar i SSL under pågående säsong eller föreningar vars lag deltog i SSL föregående säsong, deras medlemskap upphör om de inte deltar i SSL efterföljande säsong.²¹ Om man gör en teleologisk tolkning av bestämmelsen så bör man använda sig av FSSL:s bestämmelser. De företräder den högsta serien inom

---

¹⁷ Svenska innebandyförbundets stadgar 1:10

¹⁸ Svenska Innebandyförbundet. Reglemente för Svenska innebandyförbundets skiljenämnd 1 § 2st. <https://innebandy.se/regler-direktiv/efter-match/skiljenamnd/> Hämtad 2019-10-01

¹⁹ Ibid 1 § 3st

²⁰ SSL AB; Sökes: VD för Svenska Superligan. 2017-11-03 <https://www.ssl.se/artikel/4p0aaj9jr-4147d/sokes-vd-for-svenska-superligan> Hämtad 2019-10-07

²¹ SSL AB; Stadgar för föreningen Svenska Superligan 2:2. <https://www.ssl.se/styrelsen> Hämtad 2019-10-07

innebandy och var SEI tidigare. Både FSSL och SIBF hanterar det så och det finns ingen anledning att göra en annan bedömning. Det är ändå problematiskt. FSSL:s bestämmelser stadgar att en tvist ”mellan anslutna föreningar ska avgöras i SIBF:s skiljenämnd”.²²

Om man ser till vad SIBF och FSSL:s regler säger så finns det inget behörigt organ som kan pröva frågan om ekonomisk ersättning vid en övergångstvist. Skiljenämnden saknar kompetens och FSSL har inte något eget organ som kan pröva frågan. Däremot så kan man tänka sig att föreningar i lägre serier har möjlighet att ta samma fråga till skiljenämnden. De som inte är med i FSSL men ändå har avtal med spelare. SIBF:s tävlingsbestämmelser säger att det är enbart licensavtalet som har en betydelse vid övergångar.²³ Ett konstaterat kontraktsbrott spelar ingen roll vid en övergång, enligt SIBF:s regler, eftersom SIBF anser att det rör sig om två olika avtal. Det spelar ingen roll om man får sitt kontrakt hävt. Skiljenämnden kan således pröva frågan om ekonomisk ersättning vid en övergångstvist mellan föreningar som inte är medlemmar i FSSL men de tar då endast hänsyn till licensavtalet.

Eftersom skiljenämnden inte är behörig att pröva frågan om övergångstvist mellan föreningar i FSSL föreligger det ett skiljeavtal som inte är giltigt. Medlemmar i FSSL är inte tvungna att gå till skiljenämnden. Det föreligger dock fortfarande ett rättegångshinder för att pröva frågan i allmän domstol. Även i Riksidrottsförbundets (RF) stadgar står det att om medlemmar hamnar i tvist ska frågan avgöras, om inte enligt Specialidrottsförbunds regler²⁴, enligt ett av Riksidrottsstyrelsen fastställt reglemente för idrottens skiljenämnd.²⁵ Medlemmar i FSSL ska pröva sina tvister i RF:s skiljenämnd och sådana föreningar som inte är medlemmar i FSSL ska ta sin tvist till SIBF:s skiljenämnd.

Medlemmar i SIBF kan därmed inte ta frågan till allmän domstol. Troligtvis har parterna dessutom, utöver RF:s och SIBF:s stadga, en skiljeklausul i avtalet. Skiljemännen i

---

²² FSSL:s stadgar 1:8

²³ SIBF:s tävlingsbestämmelser 2:8 3st

²⁴ I detta fall SIBF

²⁵ RF:s stadgar 2:8

skiljedomstolen utgår ifrån principen om *jura novit curia*^{26,27}. Enligt 27 a § i lagen om Skiljeförfarande kan parterna avtala om vilket lands lag eller regelverk som ska tillämpas på tvisten. Varken SIBF:s eller RF:s stadga säger något om vilken lag eller vilket regelverk som ska tillämpas. Eftersom tvisten rör svenska innebandyföreningar och innebandyspelare i Sverige är det svensk lag som bör gälla. Eftersom parterna är medlemmar i SIBF ska deras regelverk också tas hänsyn till. För att skiljedomen ska anses giltig krävs det att den är förenlig med grunderna för rättsordningen i Sverige.²⁸ Med det menas att man följer ”elementära rättsprinciper av materiell eller procedurmässig art”.²⁹ Om skiljedomstolen inte tar hänsyn till en tvingande lagregel när de avgör en tvist kan det tänkas att domen inte är förenlig med grunderna för rättsordningen i Sverige.³⁰ En tvingande lagregel i Sverige, som är aktuell för detta arbete, är avtalslagens 36 § vilken kommer att diskuteras nedan.

2.4 Innebandyns handelsbruk

Det är av intresse för detta arbete att utreda hur och på vilket sätt avtalen förhandlas och skrivs på. Att konstatera handelsbruk är svårt. Det är inte möjligt att utan faktiska bevis konstatera vad som är handelsbruk. Jag kommer däremot att försöka redogöra vad som brukar ske utifrån min egen empiri och Jonas Thomsson, delägare på Jact Management AB. Våra erfarenheter är inte exakt likadana. Det är dock inte konstigt eftersom Jonas är mer aktiv än vad jag är och på så vis har han varit involverad i mer förhandlingar.

När jag har varit med i förhandlingar, både som representant för spelare och förening, har det inte skett någon separat förhandling för de olika avtalen. Spelaren får ett kontraktförslag i form av det personliga kontraktet som denne tar ställning till. Därefter sker förhandling där parterna framför olika krav. När parterna har kommit överens om kontraktets längd och parternas rättigheter och skyldigheter skriver man sedan på. Först då brukar licensavtalet komma in i bilden, man skriver på dem samtidigt. Vanligtvis så skiljer sig inte avtalen åt vad gäller tiden. Det kan dock hända att någon av parterna vill skriva på ett avtal med option om att förlänga. Till exempel två år med en option att förlänga ett år ytterligare. Det är vanligt

---

²⁶ Domstolen känner rätten

²⁷ Proposition 1989/99:35 s.145 ff

²⁸ Lagen om skiljeförfarande 36 § 2p

²⁹ Prop. 1989/99:35 s.234

³⁰ Prop. 1989:99:35 s.141

inom idrott att man skriver avtal med en möjlighet att förlänga avtalet. I licensavtalet finns det inte utrymme för optioner, avtalet ska gälla en bestämd tid. Det man gör är att man skriver förlängningsoptionen i kontraktet. Resultatet, så som jag har sett det, är att licensavtalet löper på tiden som om man redan hade nyttjat optionen medan kontraktet löper en viss tid med option att förlänga.

Jonas bild av avtalsförhandlingarna är att inom vissa föreningar skriver man först på licensavtalet för att sedan förhandla fram kontraktet. När det kommer till Jonas klienter skriver man alltid på kontraktet först men skriver på licensavtalet i samma skede. Vad gäller hur lång tid de olika avtalen löper på så löper de alltid lika lång tid. Som jag skrev ovan finns det inte utrymme för en förlängningsoption i licensavtalet. Jact har därför valt att inte skriva kontrakt med en option till förlängning eftersom det kan resultera i att licensavtalet fortsätter löpa medan kontraktet inte längre gäller. Det är ett resultat av att man fått anpassa sig efter innebandyns regler.³¹

---

³¹ Thomsson, Jonas. Delägare på Jact Management AB. Telefonsamtal 2019-11-25

2.5 Avtalet i sin helhet.

Avtal för spelare

Följande avtal har träffats mellan

Föreningnr: -58 Förening: _____

och spelaren

personnr: - Namn: _____

Avtalets giltighetstid

Avtalet gäller fr o m år - mån - dag t o m år -04-30

Avtalets slutdatum är alltid den 30 april. Detta kan ej förändras.

Efter avtalets utgång är spelaren fri att gå till vilken förening den vill.

<p>Spelare som omfattas av ett Avtal för spelare kan endast göra en övergång under den ordinarie övergångsperioden 1 maj till 15 augusti när moderföreningen medger detta. Avtalet ska, vid en övergångstvist, uppvisas/skickas in till Svenska Innebandyförbundet.</p> <p>Spelare ska inneha A-licens i föreningen för att avtalet ska anses gällande vid spelarövergång.</p> <p>Avtalet upphör att gälla om föreningen inte har anmält lag till seriespel. Detsamma gäller om föreningen drar sig ur seriespel alternativt väljer att spela i en lägre division än föreningen är kvalificerad för. Det senare gäller ej om föreningen tackar nej till vakanställning.</p> <p>Avtal för spelare kan endast ingås med spelare som är minst 16 år. Avtal för spelare tecknade med spelare som ej är 18 år fyllda, kräver målsmans underskrift.</p> <p>RIG/NIU-elev får ej stå under Avtal för spelare eller andra avtal som begränsar elevens möjlighet att byta förening. Sådant avtal upphör att gälla i och med elevens skolstart.</p> <p>Tilläggsavtal/ kontrakt</p> <p>Parterna äger rätt att skriva tilläggsavtal/kontrakt gällande t ex ersättningar samt rättigheter och skyldigheter. Eventuellt tilläggsavtal reglerar ej övergångstvister.</p> <p>Se SIBF:s tävlingsbestämmelser kapitel 2 §§ 5 och 8 för fullständigt regelverk.</p>
--

_____
Ort och datum

_____
Ort och datum

_____
Spelarens underskrift

_____
Föreningens underskrift

_____
Namnförtydligande

_____
Namnförtydligande

_____
Målsmans signatur*
(*gäller endast spelare som fyllt 16 år men inte 18 år)

_____
Namnförtydligande

³² Svenska Innebandyförbundet. Avtal för spelare. <https://innebandy.se/regler-direktiv/licenser-overgangar/>

3. Idrottens särart

När det kommer till idrott kan man urskilja ett eget normsystem. Idrotten har egna instanser som prövar tvister och den har ett omfattande system med regler. Det finns olika typer av skrivna källor inom idrotten. Till exempel har man stadgar, föreskrifter och reglementen.³³ Systemet har en hierarkisk ordning.

Högst upp i hierarkin har idrotten Riksidrottsförbundet som kan liknas vid idrottens Riksdag. I Riksidrottsförbundet är de beslutande organen RF-stämman, extra RF-stämma och Riksidrottsstyrelsen (RS).³⁴ Riksidrottsförbundets stadgar är högst i normhierarkin. De hanterar idrottens organisation och förhållandet mellan medlemmarna. RF:s reglemente har samma dignitet som stadgarna men är koncentrerat på ett specifikt område.³⁵ Slutligen har RS möjligheten att ge ut föreskrifter om hur man ska tillämpa stadgarna och reglementen.³⁶ Under RF har man Specialidrottsförbund som till exempel SIBF.³⁷ SIBF har sedan sina stadgar och därefter tävlingsbestämmelser.³⁸

Idrotten har vissa egenskaper som gör att den inte går att jämföra med andra områden. Det går inte att tillämpa konkurrensrätt på idrotten på samma sätt som på andra branscher. Idrottens särart har föranlett idrottsintresserade människor att anse att konflikter relaterade till idrotten ska lösas inom dess ramar. Man kallar det teorin om idrottens rättsliga särart.³⁹

---

³³ Johan, Lindholm, *Idrottsjuridik*, 1. uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2014 s.22–24

³⁴ RF:s stadgar 2:3

³⁵ *Ibid* 13:2 3st

³⁶ *Ibid* 2:7

³⁷ *Ibid* 2:2 och SIBF:s stadgar 1:3

³⁸ *Ibid* 9:1

³⁹ Lindholm s.33

3.1 Idrottens beskaffenhet

Ett argument som används för idrottens rättsliga särart är att idrotten på grund av sin beskaffenhet måste verkställas och utföras på ett visst sätt. Man måste ta hänsyn till att idrotten inte fungerar på samma sätt som andra branscher.⁴⁰ En förening tjänar pengar på att människor utövar idrotten under deras namn. Man betalar medlemsavgift, eventuellt drar man publik som betalar inträde, och man skapar intresse. Trots det så är det en minoritet av alla idrottsutövare som får betalt. Föreningen bidrar med förutsättningar att utöva idrott.

Idrottens rättsliga särart har prövats i EU-domstolen. En utövare av judo hade väckt talan mot Belgiens judoförbund. Anledningen till talan var att de inte tog ut henne till en internationell turnering. EU-domstolen fick frågan om internationella tävlingars krav på att utövaren var uttagen av det nationella förbundet var förenligt med EU-rätten. Domstolen svarade att sådana regler begränsar möjligheten till deltagande men att en sådan begränsning är ”ofrånkomlig vid genomförandet av en internationell tävling på hög nivå, vilket måste medföra antagande av vissa regler eller av vissa antagningskriterier”. Således ansåg domstolen att det inte bröt mot EU-rätten.⁴¹

Det finns situationer där man har inte har tillåtit nyutvecklad utrustning eftersom det skulle förändra sportens utövande. Man vill inte ha utrustning som förtar den individuella skickligheten. I detta fall rörde det sig om golfbollar som flög rakare.⁴² Av samma anledning har Halgreen ansett att det inte är möjligt för en idrottare att på upphovsrättslig grund förhindra andra idrottare att nyttja de finter och tekniker som idrottaren har kommit på. Halgreen menar på att det går emot idrottens natur att begränsa en idrottares möjlighet att bli så bra som möjligt.⁴³

---

⁴⁰ Ibid s.35

⁴¹ Förenade målen c-51/96 och C-191/97 Deliége p2 och 16.

⁴² Lindholm s. 36

⁴³ Halgreen, Lars, *European sports law: a comparative analysis of the European and American models of sport*, 1. udg., Forlaget Thomson - GadJura, Diss. Köpenhamn : Univ., 2004, København, 2004. s.351

Idrotten har en särart som domstolar har tagit ställning till. Man har accepterat ageranden som begränsat konkurrensen samtidigt som man har nekat utrustning som kan förändra idrottens utövande. Samtidigt är det viktigt att poängtera att idrottens särart inte ska skyddas till det extrema.

3.2 Idrottens personliga och ideella drag

Något som förs fram som argument för idrottens rättsliga särart är att den inte har samma bakomliggande syften som andra branscher.⁴⁴ Idrotten bedrivs till stor del av individer som arbetar ideellt. Det huvudsakliga syftet med idrotten är inte att gå med maximal ekonomisk vinst utan det är att få utöva idrott.

Idrottens personliga karaktär har lyfts fram i domstol. Högsta domstolen har i domskälen tagit hänsyn till att idrotten till stor del är ideell och av personlig karaktär när de prövade frågan om medlem fick uteslutas från förening. Man framförde följande i NJA 1998 s.717:

”En idrottsförening verkar på olika sätt för utövandet av viss eller vissa idrottsgrenar. Sådana föreningar har i allmänhet ett klart ideellt syfte, vilket också brukar komma till uttryck i stadgarna. I följd härav får medlemmarnas deltagande i verksamheten ett personligt inslag, som i princip saknas i föreningar där det ekonomiska intresset träder i förgrunden. Det är inte väl förenligt härmed att uteslutning skulle kunna prövas enligt avtalsrättsliga principer.

Intresset för utövande av sport i olika former omfattas numera av många. Medlemskap i idrottsföreningar torde därmed ha fått ökad betydelse. Särskilt mot bakgrund härav skulle det kunna hävdas att det numera finns ett behov av sådant rättsskydd vid uteslutning som en domstolsprövning erbjuder. Sådana synpunkter gör sig gällande även beträffande medlemskap i vissa andra typer av ideella föreningar, inte minst sådana som tillgodoser fritidsintressen av olika slag.

---

⁴⁴ Lindholm s.37–38

Den ideella inriktning och det personliga inslag som präglar idrottsföreningars verksamhet utgör emellertid ett så starkt skäl för att föreningarna själva bör få avgöra frågan, huruvida en medlem avvikit från en förenings regler på sådant sätt att han bör uteslutas ur föreningen, att det inte är lämpligt att sådana frågor generellt skulle vara underkastade domstols prövning, inte ens om den rättsliga prövningen begränsades till att avse huruvida en uteslutning var oskäligen (jfr 36 § avtalslagen).

Man kan dock inte bortse från att det undantagsvis kan förekomma fall, då det framstår som angeläget att uteslutning ur en idrottsförening kan prövas av domstol, trots förhållandets i princip personliga karaktär. Här åsyftas fall då uteslutningen påstås innebära en diskriminering av den uteslutne på grund av dennes ras, religion eller annan liknande omständighet eller vara grundad på annat jämförbart förhållande som får anses göra uteslutningen uppenbart otillbörlig”.

Som man kan se i ovanstående citat har man motiverat föreningars självbestämmande med att den ideella riktningen och det personliga inslaget präglar verksamheten så starkt. Trots det bör man ta hänsyn till att dagens idrott har fått en ökad kommersialisering de senaste åren. Jämför man det ekonomiska läget vid rättsfallens tillkomst med hur det ser ut idag är det inte säkert att samma dom hade fallit. Även Lindholm framför dessa argument.⁴⁵ Argumentet har även framförts i NJA 1998 s.717 där domstolen konstaterade att idrottens särart, d.v.s. personliga och ideella karaktär ”inte har samma betydelse i föreningar där det ekonomiska intresset träder i förgrunden”.

Det domskäl som refereras till ovan handlar om att domstol får materiellt pröva frågan om medlems uteslutning. Domstolen har i domskälen visat att domstol inte har rätt att pröva uteslutningen materiellt när det ekonomiska intresset inte står i förgrunden. Det finns de fall där domstolen har kommit till annan slutsats. I NJA 1970 s.394 prövade man också frågan om uteslutning från en ideell förening. Domstolen kom fram till att beslutet inte var korrekt rent

---

⁴⁵ Lindholm s.38

formellt varpå man inte behövde pröva frågan materiellt. Däremot tillade Ulvesson, som referent, när en domstol bör kunna pröva frågan materiellt. Han menade på att det finns ideella föreningar där föreningen även ”främjar intressen av ekonomisk art”. När det ekonomiska värdet var stort för individen menade Ulvesson på att ”i rättsförhållandet mellan den enskilde medlemmen och föreningen, gör sig allmän avtalsrättsliga grundsatser starkt gällande” och att domstolen i sådana fall kan pröva beslutet i materiellt hänseende, inte bara formellt. Domstolen följde detta tankesätt i NJA 1977 s.129 där man kom fram till att medlemskapet var av ett ekonomiskt värde och utslutningen kunde prövas enligt avtalsrättsliga grunder.

Domstolen har vid ett senare tillfälle visat sig villig att pröva föreningars beslut materiellt. I NJA 2001 s.511 hade en vinnande häst i en travtävling blivit diskvalificerad på grund av att man upptäckt att hästen hade dopingklassade medel i kroppen. Ägaren blev av med vinstpengarna och fick dessutom böter på 25 000kr och körförbud i tre månader. Eftersom ägaren menade på att beslutet inte var förenligt med föreningens stadgar väckte han talan vid domstol. Domstolen var alltså tvungen att fråga sig om man kunde göra en materiell prövning av beslutet.

I sina domskäl skriver domstolen:

*”Mot denna bakgrund gör TR:n bedömningen att en materiell prövning endast skall kunna komma i fråga vid mycket ingripande åtgärder från föreningen. Det är därför inte en fråga om allmänna eller föreningsrättsliga aspekter vare sig lämplig eller praktisk ordning att anse allmän domstol behörig att materiellt pröva i princip varje beslut som en förening fattar eller som går en enskild medlem emot. Detta gäller särskilt i de fall det finns en inom föreningen stadgeenlig rätt till en överprövning av ett mer eller mindre fristående organ. TR:n finner således skäl att vid bedömningen av om en materiell prövning bör ske av STC:s beslut, göra motsvarande restriktiva avgränsning som kommit till uttryck i tidigare domstolspraxis.”*⁴⁶

---

⁴⁶ HD fastslog Tingsrättens dom vilket är varför det står ”gör TR:n bedömningen”

Domstolen menade på att beslutet haft en ekonomisk och personlig betydelse för ägaren och därför kunde man pröva frågan materiellt. Man följer det resonemang som Ulvesson fört om den ekonomiska betydelsen för individen.

Kommersialiseringen inom idrott har ökat de senaste åren, även inom innebandyn. Domstolen nämner i sina domskäl att det faktum att det ekonomiska intresset inte står i förgrunden är en stor anledning till att man lämnar extra utrymme för idrotten. Elitklubbar drivs däremot mer som ett företag. Man investerar i truppen eller föreningen med förhoppningen att man ska vinna. Genom att vinna skapar man ett större intresse och större möjligheter till lukrativa sponsoravtal.

3.3 Idrottens självbestämmande och normsystem

Det finns de som anför att idrotten har en rätt till att skapa sina egna normer utan statens inblandning. Man menar på att det följer utav den grundlagsstadgade föreningsfriheten. Det går dock inte att hävda en obegränsad självbestämmanderätt utan statens inblandning baserad på föreningsfriheten.⁴⁷ Det är genom en traditionell rättsordning som privata subjekts rättsordning får sin rättsliga verkan.⁴⁸

Ett annat argument för idrottens självbestämmande är idrottens kvalitet i självreglering. Argumentet grundar sig på att idrotten har institutioner och ett regelsystem som kan erbjuda ett tillräckligt skydd. Man menar på att den preventiva effekten redan finns. Skulle staten blanda sig i finns det risk för en, i praktiken, dubbelbestraffning.⁴⁹ Som man kunde se i domskälen i NJA 2001 s.511 tog domstolen hänsyn till att det inom föreningen fanns en stadgeenlig rätt till överprövning.

---

⁴⁷ Malmsten, Krister. Konfliktlösning inom idrottsrörelsen. *Svensk Juristtidning*. Häfte, nr.1, 1995: s.498

⁴⁸ Foster, K. (2003). Is There a Global Sports Law?. *The Entertainment and Sports Law Journal*, 2(1), 1. S.11-12

⁴⁹ Lindholm s.40

Argumentet om idrottens förmåga att självreglera är dock villkorat. Det förutsätter en kvalitet i regleringen. Således är det inte ett statiskt argument. Idrottens självreglering och de krav som ställs på den kan ändras med tid. Lindholm menar på att det är lämpligt att ifrågasätta under vilka förutsättningar en villkorad frihet är ett uttryck för idrottens rättsliga särart. Om kraven på de idrottsliga normerna är detsamma som på andra privata subjekt handlar det inte om en särbehandling av idrotten. Det kan möjligtvis framföras att det finns en presumtion att idrottens normer är av tillräcklig kvalitet. Lindholm menar ändå på att kraven på kvalitet kommer att öka i takt med att kommersialiseringen och de ekonomiska värdena inom idrotten ökar.⁵⁰

Det kan tänkas att idrottens särart har berott på att de ekonomiska värden som cirkulerar är så pass små att staten inte har sett en anledning till att ingripa eftersom de ändå har ett regelsystem. Med den ökade kommersialiseringen verkar det komma ett ökat intresse. Det kan man se genom att man i domskälen i NJA 1998 s.717 hänvisar till det ideella inslaget och att det är en skillnad om det vore en förening som haft ett ekonomiskt vinstintresse i förgrunden.

3.4 Samhällsnyttan

Idrottens nytta för samhället framförs ofta som ett skäl för att stödja särbehandlingen. Man menar på att idrottens bidrag till samhället är så stort att det överväger de bakomliggande intressena till exempelvis straffrätten. Idrottens intresse ska få företräde vid en avvägning.⁵¹ Ett exempel är NJA 1993 s.149 där man vid en skadeståndsbedömning konstaterade att det inte var nödvändigt att avvika från den vanliga bedömningen när en idrottsutövare orsakar en skada på en utomstående. Motsatsvis kan man dra slutsatsen att om det var en annan deltagare som blivit skadad så hade culpabedömningen varit annorlunda.

Att culpabedömningen är annorlunda när det är en annan utövare får även stöd i RH 1995:23 som handlar om en man som slog en annan med knytnäve i ansiktet efter att domaren hade blåst. Hovrätten framförde i domskälen ” våld mot person under sådan regelstyrd lagkamp som fotboll, när både spel och stämning blir intensiva, kan motivera tolerant straffrättslig

---

⁵⁰ Ibid

⁵¹ Ibid s.40-41

bedömning; framför allt då fråga är om våld spelare emellan. Till bilden hör att våldet brukar beivras disciplinärt inom idrottsrörelsen själv, något som också blev fallet här.”. Uttalandet stärker även kvalitetsargument som framfördes ovan.

Vad menas då med samhällsnytta? Lindholm framför fyra olika bidrag till samhället. Till att börja med bidrar idrotten till folkhälsan. Idrott innebär en befolkning som är båda friskare och mer produktiv. Därefter för han fram idrottens funktion att fostra och utbilda människor. Inom idrotten hjälper man att utveckla ungdomars karaktär, värden och moral. Därefter kommer idrottens betydelse för det sociala umgänget. Det fjärde bidraget är allmänhetens förströelse.⁵²

Lindholm får stöd till sitt påstående om samhällsnyttan av Malmsten. Malmsten hävdar att samhällsintresset av idrotten är starkt. Idrottens normsystem fungerar som ett styrmedel för mänsklig samlevnad samtidigt som det främjar utövarnas hälsa. Det är där idrotten har sitt största värde om man ser det utifrån en samhällelig utgångspunkt. Idrottens verksamhets effekter är så pass betydande att man funnit de viktiga att värna om.⁵³

3.5 Idrottsjuridikens plats i normhierarkin

Idrotten har ett eget rättssystem med egna normer och institutioner. Det är däremot inte som så att den är fristående från det rättsliga systemet. Idrotten lämnas fri att skapa egna regler så länge den följer de lagar som staten har utfärdat. Domstolar undantar inte idrotten från lagar men man tar hänsyn till idrottens regelverk och beskaffenhet i sin tillämpning.

Idrottens skiljedomstol (CAS) har tagit ställning till hierarkin i fallet *AEK Athens*. Man konstaterade att idrottsjuridikens tillämpning är beroende av nationell rätt. Om idrottens regler bryter mot nationell rätt är idrottens regler inte längre bindande.⁵⁴

---

⁵² Ibid s.41

⁵³ Malmsten, Krister. *Idrottsnorm som juridisk standard*. Svensk Juristtidning 1997 s.248

⁵⁴ CAS 98/200 AEK Athens p. 156

Man kan se liknande ställningstaganden i det s.k. Bosman-fallet.⁵⁵ I målet var det två bestämmelser som stod emot varandra, idrottens och EU-rätten. Domstolen valde att lämna idrottens norm utan att ta hänsyn till den eftersom den ansågs bryta mot EU-rätten. Här kan man se hur idrottens regler tas hänsyn till så länge de inte bryter mot en högre ordnings regler.

Det finns generell rätt som har en stor påverkan på idrotten. Civilrättens regler om avtals ingående, innehåll och upplösning är sådan lagstiftning. Lagstiftningen är i sin helhet tillämplig på idrotten och de som är aktiva inom den. Domstol har prövat idrottens avtal utifrån avtalslagen i AD 1996 nr 61.⁵⁶ Det finns inget generellt undantag för idrotten när man diskuterar avtalsrättens tillämpning. Man ska inte glömma att avtalsrätten är dispositiv till stor del. Däremot kan man inte undgå avtalsrättens ogiltighetsbestämmelser, det går inte att avtala bort. Idrotten har således en rätt att avtala om vad man vill så länge det inte bryter mot svensk rätt, till exempel avtalsrättens ogiltighetsgrunder.

3.6 Har idrotten en rättslig särart?

Sammanfattningsvis kan man konstatera att idrotten har en ställning i rätten som är speciell. Domstolen tar hänsyn till idrottens beskaffenhet när man tillämpar bestämmelser och man underlåter att, i viss mån, pröva frågor materiellt när det ideella intresset och personliga inslaget präglar verksamheten.

Statens intresse för idrotten tycks öka i takt med att den får en betydelse för individen. När man läser domskälen är det idrottens ideella anslag som gjort att domstolen lämnat bestämmanderätten till föreningarna. När det finns ett ekonomiskt intresse för individen är domstolen öppen för att pröva idrottens beslut.⁵⁷ En uteslutning ur en ideell förening är givetvis inte kul för den enskilde individen men den har ingen ekonomisk betydelse. Det tycks

---

⁵⁵ EU-domstolen, mål C-415/93

⁵⁶ Delis, Andreas & Söderberg, Pontus. *Konstruktionen av spelaravtal inom svensk elitishockey sett ur ett avtalsrättsligt perspektiv*. Svensk idrottsjuridisk artikelsamling 2007. s.80

⁵⁷ Se NJA 1970 s.394 och NJA 1977 s.129

därmed som att man inte vill att en enskild ska ta ekonomisk skada vid uteslutning utan att det finns grund för det.

Man kan även se att domstolen har tagit ställning när det gäller grundläggande rättigheter. Oavsett föreningens syfte eller ekonomiska betydelse har man rätt att pröva frågor om diskriminering.

4. Den svenska avtalsrätten

4.1 Avtal som instrument

Avtalet är ett centralt instrument för civilrättsliga mellanhavanden. Det är ett verktyg som möjliggör omsättning av tjänster och varor. Olika avtal har skilda syften. Det kan vara ett resultat av långa förhandlingar mellan företag om produktionssamverkan eller leveranser. Samtidigt kan det handla om en privatperson som köper en bil, tecknar en försäkring eller går in i en butik och köper en innebandyklubba.

Utgångspunkten när man ingår ett avtal är att avtalet ska hållas, man brukar säga *pacta sunt servanda*. Principen att avtal ska hållas har dock många undantag, några kommer att redogöras senare. Utöver principen om att avtal ska hållas är avtalsfriheten viktig.⁵⁸ Med det menas att ingen ska vara tvingad till att sluta avtal. Man är fri att skriva avtal med vem som helst om vad som helst.⁵⁹ Givetvis har även denna princip undantag, till exempel avtal som är oskäliga. Anledningen till att dessa grundprinciper har undantag är för att man har ansett att det är motiverat utifrån att det finns vissa skyddsvärda parter som har rätt att få sluta ett avtal om vissa saker eller som behöver skydd efter att de har fått oförmånliga villkor i avtalet.⁶⁰

Det finns tre grundläggande problem inom avtalsrätten.

1. Hur uppkommer avtalet och när blir man bunden?
2. Vad innehåller avtalet? Vad är vardera part skyldiga att prestera enligt avtalet?
3. Vad händer om part begår avtalsbrott?⁶¹

---

⁵⁸ Adlercreutz, Axel, Gorton, Lars & Lindell-Frantz, Eva, *Avtalsrätt 1*, 14:e upplagan 2016, Juristförlaget, Lund, 2016. s.44

⁵⁹ Dotevall, Rolf, *Avtal*, Upplaga 1, Studentlitteratur, Lund, 2017. s.36

⁶⁰ Ramberg, Christina & Sigeman, Tore, *Malmströms Civilrätt*, 22., [rev.] uppl., Liber, Malmö, 2012 s.71 ff

⁶¹ *Ibid* s.71

4.2 Hur ingås ett avtal?

I Sverige är utgångspunkten att avtal kan komma till stånd utan specifika formkrav. Avtalet kan vara muntligt såväl som skriftligt. Man utgår ifrån löftesprincipen.⁶² Det finns i några specifika fall ett formkrav, till exempel fastighetsköp. Problemet med muntliga avtal är bevissvårigheten. Vad gäller formkrav så är det motiverat utifrån behovet att säkerställa bevisning om avtalet och dess innehåll. Man vill även se till att båda parter tänker sig för innan de väljer att skriva på avtalet.⁶³

En princip som används i många andra länder är kontraktsprincipen. Man blir bunden först när båda har skrivit på avtalet. Kontraktsprincipen innebär att båda parter blir bundna samtidigt. Det är vanligt att parter som förhandlar med varandra väljer att inte följa avtalslagens modell med anbud och accept utan de bestämmer att de inte ska vara bundna förrän de har skrivit på ett avtal.⁶⁴

Innebandyn använder sig av ett skriftligt avtal som ges ut av SIBF. Det innebär att SIBF har gett ut ett eget formkrav som inte följer av lag utan av tävlingsbestämmelserna. Man har valt att följa kontraktsprincipen när det gäller licensavtalet vilket är möjligt enligt avtalslagens 1 §. Allmän domstol som hanterar frågan måste således ta hänsyn till SIBF:s formkrav.

Det är lämpligt att använda sig av kontraktsprincipen inom innebandy. En spelare kan förhandla med flera föreningar samtidigt eller en förening kan förhandla med flera olika spelare samtidigt utan att man har bestämt sig för vilken förening eller spelare man ska välja. Genom att använda sig av kontraktsprincipen är det tydligt när båda parter anser sig bundna. Parter kan vara överens om samtliga villkor men man blir inte bunden förrän avtalet är påskrivet. På så vis undviker man att parter tror sig ha ingått ett avtal med spelaren och man

---

⁶² Ramberg, Jan & Ramberg, Christina, *Allmän avtalsrätt*, 10., omarb. och utök. uppl., Wolters Kluwer, Stockholm, 2016 s.90

⁶³ Malmströms Civilrätt s.77-78

⁶⁴ Adlercreutz, Axel, Gorton, Lars & Lindell-Frantz, Eva, *Avtalsrätt 1*, 14:e upplagan 2016, Juristförlaget, Lund, 2016 s.88

hamnar inte i en konflikt där flera parter påstår sig ha skrivit på ett avtal med samma spelare vid olika tillfällen. Man har de skriftliga avtalen att utgå ifrån.

4.3 Vad innehåller avtalet?

4.3.1 Avtalsstolkning

I Sverige är objektiv avtalsstolkning accepterad och enligt Adlercreutz är det en gemensam utgångspunkt i doktrinen.⁶⁵ Den objektiva tolkningen är vanligtvis ett första steg i att tolka ett avtal. Nästa steg i processen att tolka avtal beror på underlaget. Om man kan försöker man fastställa avtalets intersubjektiva innebörd, vad parterna tillsammans har avsett med avtalet. Om inte det går kan man fästa en avgörande betydelse på motpartens förväntan om den var befogad.⁶⁶

Underlaget för tolkning kallas tolkningsdata, det kan även kallas avtalsstolkningmoment.⁶⁷ När man tolkar ett avtal hittar man relevant tolkningsdata och bestämmer vilken rättslig betydelse det ska ges.⁶⁸ Därefter för man samman tolkningsdatan med avtalets bestämmelser för att utröna avtalets bestämmelsers betydelse.⁶⁹

En del i processen att tolka ett avtal handlar om att försöka konstatera vilka tankar och föreställningar som ligger bakom bestämmelserna. När man tolkar ett avtal är det svårt att enbart analysera texten. För att få fram en mer exakt innebörd måste man ta hänsyn till avtalets kontext. Hur ser avtalet ut i sin helhet? I vilken situation skrevs avtalet?⁷⁰

---

⁶⁵ Adlercreutz, Axel & Gorton, Lars, *Avtalsrätt 2*, 6., [uppdaterade] uppl., Juristförlaget, Lund, 2010 s.41

⁶⁶ *Ibid*

⁶⁷ *Ibid* s.42 och Malmströms *Civilrätt* s.85-86

⁶⁸ Adlercreutz 2 s.45

⁶⁹ *Ibid*

⁷⁰ Samuelsson, Joel, *Tolkningslärans gåta: en studie i avtalsrätt*, Iustus, Uppsala, 2011 s.181 ff

4.3.2 Tolkningsdata

När man ska försöka finna tolkningsdata är det inte allt som skett i samband med avtalet av relevans. Man kan inte väga in vad som helst i bedömningen. Det finns begränsningar i urvalet av tolkningsdata.

Den första begränsningen är i tiden. När man tolkar avtalet ska man beakta vad som har hänt när avtalet blir till. Den kritiska tidpunkten är avtalets tillkomst.⁷¹ Det innebär inte att man bara ser till vad som har sagts vid avtalets tillkomst. När man förhandlar om ett avtal är det många saker som sägs. Det som har sagts inför avtalet har bidragit till avtalet eller till och med varit grunden för avtalet. Sådant som har sagts inför avtalets tillkomst är därmed också av värde.⁷²

Saker som har hänt efter avtalets tillkomst har sällan någon betydelse som tolkningsdata. Däremot så har omständigheter efter avtalsslutet en roll som bevisfakta. Man kan använda omständigheter efter avtalsslutet för att bevisa vad som har sagts innan avtalets uppkomst.⁷³ Parternas agerande kan vara ett tecken på vad de förväntar sig av varandra och därmed ett tecken på vad som faktiskt har avtalats. Omständigheter efter avtalets uppkomst har därmed ett värde som bevisfakta.⁷⁴

Det finns vissa kriterier för att man ska kunna ta hänsyn till olika omständigheter. Omständigheten måste ha varit synbar för motparten vid tillfället för avtalets tillkomst. Bedömningen av huruvida en omständighet varit synbar för en part är inte subjektiv. Man ska objektivt bedöma om parterna borde ha uppfattat omständigheten.⁷⁵

Vad som utgör avtalets innehåll är inte skrivet i sten. Ett avtal kan bestå av flera olika handlingar. Handlingar kan bifogas eller hänvisas till i avtalet och de utgör då en del av

---

⁷¹ Ramberg & Ramberg s.178

⁷² Adlercreutz 2 s.54

⁷³ Ibid

⁷⁴ Dotevall, Rolf, *Avtal*, Upplaga 1, Studentlitteratur, Lund, 2017 s.182

⁷⁵ Adlercreutz 2 s.54

avtalet. Även sådan fakta som kan intolkas i avtalet kan användas som underlag för tolkning. Till exempel om ett avtal uppstår till följd av en annons.⁷⁶

4.3.3 Den gemensamma partsavsikten och avtalets lydelse, grundläggande tolkningsdata

När man undersöker tolkningsdata så har avtalets eller andra former av viljeförklarings lydelse en central roll. Ett avtal är inte sällan en skriftlig handling. Det är dock inte att anse som själva avtalet utan den skriftliga handlingen är endast ett bevis på vad som har avtalats. Tolkningen går således först och främst ut på att bestämma vad parterna menat och tillsammans har beslutat.⁷⁷

Den gemensamma partsavsikten har störst betydelse i svensk rätt. Det förutsätter att den går att fastställa. Avtalsinnehållet kan således bestämmas tvärtemot vad som är objektivt fastställt om det är möjligt att fastställa partsviljan.⁷⁸ Det blir en intersubjektiv tolkning.⁷⁹ Parterna kan använda sig av ett avvikande språkbruk. Det kan vara ett förklaringsmisstag från deras sida eller så använder de ett branschspråk som särskiljer sig. En annan anledning är att man försöker dölja avtalets sanna natur, till exempel dölja ett avbetalningsköp som ett hyresavtal. Oavsett vad så är det parternas gemensamma avsikt som ska anses gällande trots att det går emot vad som objektivt kan fastställas utifrån texten.⁸⁰

Trots att den gemensamma partsavsikten är avgörande, förutsatt att den kan bevisas, har avtalets faktiska lydelse, avtalstexten, fortfarande en stor betydelse i praktiken. Den utgör ett bevis på vad parterna faktiskt har menat. Om part försöker hävda att partsviljan går tvärtemot texten är det svårt om den andra parten vidhåller att partsviljan är i linje med texten. Avtalet utgör en presumtion för vad parterna har kommit överens om.⁸¹

---

⁷⁶ Ibid s.57

⁷⁷ Ibid

⁷⁸ Ramberg & Ramberg s.143

⁷⁹ Se avsnitt 4.3.1

⁸⁰ Adlercreutz 2 s.58

⁸¹ Ibid s.59

4.3.4 Omständigheter och situationen vid avtalets tillkomst som tolkningsdata

Som det skrevs ovan måste man läsa avtalet i rätt kontext. Omständigheterna och situationen vid avtalets tillkomst är inte irrelevanta när man fastställer avtalets innehåll. Man ska ta hänsyn till parternas yrke, inbördes relation, uppträdande eller den betydelse en part anser en omständighet ha och som motparten uppfattar har betydelse när man tolkar avtalet. Vad parterna förväntar sig och eftersträvar samt avtalets syfte och bakgrund ska också beaktas när man tolkar avtalet.⁸² Vi kan kalla detta avtalsfaktorer.

När man försöker tolka vad texten innebär kan avtalsfaktorerna ovan innebära att tydningen av avtalet blir annorlunda. Ord och uttryck får sin förklaring och avtalets innehåll preciseras. Om avtalet saknar bestämmelser som inte har reglerat en situation och avtalet behöver fyllas ut kan även avtalsfaktorerna få en betydelse.

4.4 Rättshandlings ogiltighet

4.4.1 Inledning

Det finns olika saker som gör ett avtal ogiltigt. Sådana saker är ocker, tvång, svek, förklaringsmisstag och oskälighet (generalklausulen). Vad gäller rättshandlingars ogiltighet är det framförallt generalklausulen som är aktuellt för detta arbete. Eftersom uppsatsen har för avsikt att utreda hur innebändens system med avtal står sig mot den svenska avtalsrätten vad gäller kopplade avtal är det inte intressant att utreda om det förelegat svek, ocker, tvång eller förklaringsmisstag. Dessa grunder handlar om omständigheter vid avtalets ingående. Syftet med detta arbete är att utreda vad som gäller ett redan ingått avtal utan att något olämpligt har föregått avtalets ingående.

Avtalslagens 36 § är en generalklausul som är tillämplig på alla avtal, den går inte att avtala bort. Genom 36 § kan man jämka ett avtalsvillkor eller lämna det utan avseende om det är

---

⁸² Ibid s.63

oskäligt med hänsyn till omständigheterna som förelåg vid avtalets tillkomst. Särskild hänsyn ska tas till om en parts ställning är underlägsen. Med det menas underlägsenhet i avtalsförhållandet. Om det rör sig om konsument eller näringsidkare är inte avgörande.⁸³

4.4.2 Underlägsen ställning

Professionella idrottsmäns ställning gentemot en förening har diskuterats. I AD 1996 nr 61 har domstol diskuterat en baskettränares och en basketklubbs ställning i avtalsförhållandet. Tränaren ansågs inte vara underlägsen i avtalsförhållandet eftersom han hade en individuell ställning med kvalificerade arbetsuppgifter och att han hade en förtroendeställning mot klubben. Med hänsyn till det och tränarens erfarenhet som tränare ansåg man inte honom vara underlägsen i partsförhållandet.

Söderberg och Delis har diskuterat elithockeyspelares ställning till föreningar och tagit hänsyn till ovanstående fall. Man kommer fram till att en elithockeyspelare inte har en individualiserad ställning eller en förtroendeställning gentemot klubben. Det är lagidrott och alla spelares avtal följer samma mall. Däremot ansåg de att elithockeyspelarna hade kvalificerade arbetsuppgifter eftersom alla inte har förmågan att spela på högsta nivå. Man jämförde därefter med hur AD sett på förhållandet mellan företag och högre tjänstemän där domstolen lagt fokus på tjänstemannens kvalificerade arbetsuppgifter. De framhäver betydelsen av huruvida en spelare har en agent att ta hjälp av. Man kom därefter fram till att man får göra bedömningen i varje enskilt fall. En berömd och erkänt skicklig spelare har större valmöjligheter än en nykomling som aldrig har bevisat sig. Det vore inte lämpligt att ställa upp en regel för vilken ställning en ishockeyspelare har i avtalsförhållandet. En spelare som är eftertraktad på marknaden och företräds av agent bör anses ha en stark position att förhandla ifrån och bör inte anses underlägsen i avtalsförhållandet.⁸⁴

Arbetet är avgränsat från att diskutera avtalen utifrån ett arbetsrättsligt perspektiv. Domarna som Söderberg och Delis hänvisar till är ändå inte utanför arbetets syfte eftersom de

---

⁸³ Grönfors, Kurt & Dotevall, Rolf, *Avtalslagen: en kommentar*, 4., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2010 s.274

⁸⁴ Delis, Andreas & Söderberg, Pontus

diskuterar partsförhållandet mellan spelare och klubb utifrån avtalslagens 36 §. Söderberg och Delis kom fram till att göra bedömningen i varje fall. Frågan är då om samma gäller för innebandyspelare?

En innebandyspelares ersättning är, utan att ha siffror på det, i genomsnitt betydligt lägre än en hockeyspelares. Det finns hockeyföreningar i andraligan som betalar ut löner som är att jämföra med ett heltidsjobb eller mer.⁸⁵ Det finns ingen lön från innebandyklubbar som är offentlig men det finns inte många i Sverige som kan leva på innebandyn. I AD 1996 nr 61 konstaterade domstolen att tränarens ekonomiska situation var svår men det berodde på att tränaren inte hade ett jobb vid sidan av tränarpositionen som var tänkt som ett fritidsuppdrag, det skulle inte vara tränarens enda yrke. En innebandyspelare jobbar vanligtvis vid sidan av. Spelarens ekonomi är inte beroende av innebandyn.

Det ekonomiska tycks således inte avgöra huruvida en innebandyspelare är i underlägsen ställning. Vad gäller förtroendeställning till klubben är det samma som för hockeyspelare, innebandyspelare har inte en förtroendeställning gentemot klubben. Inom innebandy har dock inte alla samma avtal. Licensavtalet är detsamma men kontraktet skiljer sig åt mellan föreningar. Det kan således vara avgörande om spelaren har ett juridiskt ombud eller inte för att denne ska förstå vad kontraktet innebär. Innebandyspelarna bör anses ha kvalificerade arbetsuppgifter eftersom alla inte har förmågan att spela på högsta nivå.

Huruvida en innebandyspelare är i en underlägsen ställning måste avgöras i varje fall, precis som Söderberg och Delis kom fram till angående hockeyspelares position. Man måste ta hänsyn till huruvida spelaren har haft en agent som bistått med information. Om en agent bistår med sakkunskap och juridisk kompetens hamnar spelaren inte i en underlägsen ställning på grunden att han saknar kunskap om vad avtalens villkor innebär.⁸⁶

---

⁸⁵ Slagbrand, Håkan & Johansson, Kevin. Avslöjar: Så mycket tjänar VIK-spelarna. *Vestmanlands Läns Tidning*. 2016-03-18

⁸⁶ Söderberg & Delis

Lindquist diskuterar situationen när unga idrottare skriver på avtal med en förening. Det vanligaste är att båda parter åtar sig skyldigheter och får rättigheter gentemot varandra. I undantagsfall är det endast spelaren som har skyldigheter att prestera, delta på träningar och matchspel med mera utan någon rätt till ersättning. I sådana fall rör det sig om ett benefikt avtal. Att binda sig över en lång tid utan att få ersättning är inte skäligt och Lindquist menar på att en domstolsprövning inte borde leda till något annat än att ”avtalet ska lämnas utan beaktande”.⁸⁷

4.4.3 Oskälighetsbedömning

Avtalslagens bestämmelse ger inte någon vägledning till hur man ska avgöra om avtalet är oskäligt, om man bortser från hänsynen till parts ställning enligt andra stycket. Syftet med generalklausulen är inte att förbjuda att parter gör fynd. Utrymmet att göra en god affär ska fortfarande finnas.⁸⁸ Annars försvinner syftet med avtalsfriheten. Kurt Grönfors sammanfattar det som ”En god affär ska fortfarande vara en god affär men inte en oskäligt god affär”.⁸⁹ En part behöver inte vara klandervärd i sitt beteende för att avtalet ska anses vara oskäligt.⁹⁰

Vid en bedömning enligt generalklausulen måste man ta hänsyn till hela avtalet. Man ska inte bara bedöma ett enskilt villkor utan man måste se helheten av avtalet. I propositionen till avtalslagen säger man att det är ”mycket viktigt att prövningen av om ett visst villkor skall jämkas eller åsidosättas grundas på en helhetsbedömning”.⁹¹ Man ska vid bedömningen ta hänsyn till typiska värderingar och vanor inom parternas bransch, i detta fall innebandy, för att få fram en standard. Skälighetsstandarden blir på så vis en utgångspunkt man jämför med parternas rättmätiga förväntan.⁹² När man gör bedömningen lägger man parternas omständigheter i en vågskål för att göra en avvägning mellan parterna och få fram ett oskälighetsomdöme. Man ska då ta hänsyn till omständigheterna vid avtalets tillkomst eller, i vissa fall, ett annat avtal som har en påverkan på avtalsförhållandet.⁹³ HD har visat i praxis att

---

⁸⁷ Lindquist s.148-149

⁸⁸ Ramberg & Ramberg s.190

⁸⁹ Grönfors & Dotevall s.279

⁹⁰ Malmströms Civilrätt s.91

⁹¹ Prop. 1975/76:81 s.106

⁹² Grönfors & Dotevall s.247

⁹³ Ibid

klausuler som ger en part ett oacceptabelt övertag vid avtalstillämpningen anses vara oskäliga.⁹⁴

En viktig princip när man bedömer ett avtals oskälighet är ekvivalensprincipen. Principen innebär att ett avtals prestationer ska vara avvägda mot varandra. Tanken är att prestationerna ska vara objektiva värden som står i balans med varandra.⁹⁵ Problemet är att det inte finns objektiva värden. En prestations värde är beroende av omständigheterna. Vad är tillgången och efterfrågan? En innebandyspelare som är en noterad målskytt på högsta nivå över flera säsonger kan begära en högre ersättning än en nykomling som aldrig har spelat i högsta serien tidigare. Modern nationalekonomi har gett stöd för tanken om ekvivalens genom att visa att människor idag har föreställningar om rättvisa som inte motsvarar rationella modeller för prissättning. Så länge båda parter hamnar i en bättre situation efter avtalet anser människor det vara rättvist.⁹⁶

I propositionen till Lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden sammanfattades en lista på villkor som kan anses vara oskäliga:

- Begränsning av konsumentens rätt vid kontraktsbrott
- Ensidig rätt till godtycklig uppsägning; rätt för näringsidkaren att behålla förskott vid egen uppsägning
- Ensidig fullgörelseplikt^{97 98}

Listan härstammar från en proposition till en lag vars syfte är att skydda konsumenter. Trots det kan den fortfarande användas för att ge vägledning när man bedömer om ett avtal är oskäligt.⁹⁹ Det innebär att man kan använda listan för att få en vägledning till vad som kan vara oskäligt men att man måste ta hänsyn till skillnaden i ställning. En konsument och näringsidkare har en tydlig inbördes hierarki där näringsidkaren har en starkare ställning. Som vi har sett vad gäller innebandyspelare och förening så är det inte helt klart att om någon av

---

⁹⁴ Ramberg & Ramberg s.190–192

⁹⁵ Dotevall, Rolf. *Ekvivalensprincipen och jämkning av långvariga avtal*, SvJT 2002 s.441

⁹⁶ Ramberg & Ramberg s.38–39

⁹⁷ Prop. 1994/95:17 s.47

⁹⁸ Listan är inte fullständig utan jag har tagit fram de villkor jag ansett aktuella

⁹⁹ Ramberg & Ramberg s. 190

parterna är i en underlägsen ställning.

4.4.4 Konsekvenser av oskälighet

Generalklausulens första stycke stadgar att ett avtalsvillkor som anses oskäligt får jämkas eller lämnas utan avseende. Först och främst kan man jämka avtalsvillkoret. I andra hand kan man lämna villkoret utan avseende. Man tar ingen hänsyn till villkoret utan det blir ogiltigt. I andra stycket kan man läsa om möjligheten att göra ingrepp i hela avtalet.

Helhetsbedömningens vikt framhävs i och med att avtalet får ”jämkas även i annat hänseende eller i sin helhet lämnas utan avseende”. Det ger domstolarna möjlighet att skriva om delar av avtalet eller ogiltighetsförklara avtalet i sin helhet.¹⁰⁰

Domstolen ges en möjlighet att jämka villkoret eller avtalet i sin helhet. Som exempel på jämkning framförs i propositionen till avtalslagen ”nedsättning av viten och skadeståndsbelopp, förlängning av frister eller tider för avtals giltighet samt uppställande av ytterligare förutsättningar för inträdet av rättsföljder, t.ex. väsentlighet vid kontraktsbrott”.¹⁰¹ Priset i ett avtal kan också jämkas. I NJA 1983 s.385 jämkade HD ett arrendeavtals indexerade arrende uppåt så att priset överensstämde med konsumentprisindex, det understeg dock fortfarande marknadspriset. Man kan således jämka ett belopp i avtalet både uppåt och nedåt.¹⁰²

Man måste ta hänsyn till helheten av avtalet när man jämkar eller ogiltigförklarar ett villkor. Balansen i avtalet förändras. Genom att ändra villkoret kan man bli tvungen att jämka eller ogiltigförklara andra villkor i avtalet.¹⁰³ Resultatet kan bli som så att vid en ny helhetsbedömning bör avtalet ogiltigförklaras i sin helhet eftersom konsekvenserna blir orimliga.¹⁰⁴ Rättsföljden av att hela avtalet anses ogiltigt är att parternas prestationer ska återgå.¹⁰⁵ Man ska vara försiktig med att förändra stora delar av avtalet eller att ogiltigförklara

---

¹⁰⁰ Grönfors och Dotevall s.277

¹⁰¹ Prop. 1975/76:81 s.110

¹⁰² Ramberg och Ramberg s.141

¹⁰³ Ibid

¹⁰⁴ Grönfors och Dotevall s.278

¹⁰⁵ Ramberg och Ramberg s.139 ff

det i sin helhet.¹⁰⁶

4.5 Vad händer om part begår avtalsbrott?

Om en part inte presterar enligt avtalet begår man ett avtalsbrott. Som utgångspunkt ska motparten försättas i samma ekonomiska position som om avtalet har uppfyllts, det kallas det positiva kontraktsintresset. Det finns olika påföljder som kan användas för att man motpartens positiva kontraktsintresse ska uppnås. Avtalslagen har inga bestämmelser som reglerar påföljder vid avtalsbrott. Sådana bestämmelser får man istället hitta i speciallagar så som exempelvis köplagen. Om avtalstypen inte är reglerad i lag får man istället använda sig av allmänna avtalsrättsliga principer.¹⁰⁷

En påföljd som är långtgående är hävning. För att hävning ska ske krävs det att motparten har rätt att häva avtalet. Rekvisitet för att man ska ha rätt att häva ett avtal är att motparten har begått ett väsentligt avtalsbrott.¹⁰⁸ Ett väsentligt avtalsbrott kan vara att man inte betalar det som man har avtalat.¹⁰⁹

---

¹⁰⁶ Grönfors & Dotevall s.280

¹⁰⁷ Malmströms Civilrätt s.94-95

¹⁰⁸ Ibid

¹⁰⁹ Ramberg & Ramberg s.232

5. Kopplade avtal

5.1 Vad är kopplade avtal?

Två eller flera avtal kan i vissa sammanhang vara så starkt sammankopplade med varandra att avtalen ska läsas som ett avtal. Ett praktiskt exempel är ett avtal om köp av mark och sedan ett avtal som förpliktar säljaren att uppföra ett hus på marken. Dessa avtal är av naturen så pass starkt sammankopplade att de ska ses som ett avtal och inte två separata.¹¹⁰

Enligt SIBF finns det som sagt två olika avtal, licensavtalet och kontraktet. Deras sätt att se på saken innebär att avtalen inte är kopplade. Skulle avtalen anses vara kopplade ska man hantera de två avtalen som ett. Resultatet skulle vara att en förening inte kan bryta mot kontraktet och sedan hålla kvar spelaren genom licensavtalet.

5.2 Förarbeten och praxis

Vad gäller kopplade avtal finns det inte uttryckligen reglerat i lag. Istället får man söka sig till förarbeten, praxis och doktrin för att hitta något om kopplade avtal. Det finns inget om kopplade avtal inom innebandy eller idrott överlag. Som jag skrev i metoden måste man alltså undersöka andra rättsområden. Till att börja med ska avtalslagens proposition 1975/76:81 undersökas för att se vad som sägs om kopplade avtal. Det var i proposition 1975/76:81 man introducerade den nya generalklausulen.

I propositionen till avtalslagen pratade man om att i vissa situationer ”kan ett avtals verkningar vara beroende av att avtalet har samband med ett annat avtal”.¹¹¹ Det gällde särskilt när två parter ingick i flera avtal.¹¹² Man fortsätter med att konstatera att ”Det är inte alltid möjligt att skilja en sammankoppling av flera avtal från fall då förhållandet mellan parterna i sin helhet regleras i ett enda avtal.”¹¹³

---

¹¹⁰ Prop. 1975/76:81 s.129

¹¹¹ Prop 1975/76:81 s.55

¹¹² ibid

¹¹³ Ibid

Om flera avtal sammankopplas kan det medföra effekter som är betungande. Det kan samtidigt också vara ett försök till att kringgå lagregler. En sammankoppling av avtal kan resultera i att ett villkor förlorar sin karaktär som otillbörligt eller att det istället får sin karaktär som otillbörligt villkor. Det faktum att det formellt sett föreligger flera avtal ska inte hindra att man tar hänsyn till helhetsbilden av parternas förhållande när man tillämpar generalklausulen.¹¹⁴ Man säger i propositionen att ”Det finns i princip inte någon anledning att bedöma rättsverkningarna av flera sådana sammankopplade avtal på annat sätt än om parternas mellanhavanden i sin helhet har reglerats i ett enda avtal”.¹¹⁵

Man kan utifrån avtalslagens proposition konstatera att kopplade avtal existerar som företeelse men det erbjuds inte mycket till vägledning för att avgöra om avtal är kopplade. Därför måste man istället titta på andra områden för att se vad förarbetena, praxis och doktrinen lägger fokus på när de avgör om avtalen kan tänkas vara kopplade.

5.2.1 Förarbeten och praxis inom hyresrätt

När man läser praxis inom hyresrätt om kopplade avtal är frågan om hyresavtalet är den centrala delen av avtalsförhållandet avgörande. Om hyresavtalet är den centrala delen är den efterföljande frågan om de andra avtalen är av mindre betydelse. I sådana fall hamnar avtalen under Jordabalkens bestämmelser.¹¹⁶

I Jordabalken 12:6 3st kan man se att kopplade avtal finns reglerat i lag, om än inte uttryckligen. ”Upphör ett avtal om hyra av bostadslägenhet att gälla och finns förutom hyresavtalet ett annat avtal mellan hyresvärden och hyresgästen som avser en nyttighet som har ett omedelbart samband med användningen av lägenheten och som är av mindre betydelse i jämförelse med den användningen, upphör även det andra avtalet samtidigt att gälla.”.

---

¹¹⁴ *ibid*

¹¹⁵ Prop. 1975/76:81 s.129

¹¹⁶ Se NJA 2007 s.1018 och NJA 1971 s. 129

I bostadsutskottets betänkande pratar man om kopplade avtal vid hyresavtal. Kopplade avtal beskrivs som ”hyresavtal som är knutna till avtal om andra nyttigheter. till exempel biluppställningsplats eller rätten att använda möbler”.¹¹⁷ I SOU om tillval i hyresrätt skrev man om kopplade avtal och att ”Hyrens dominerande karaktär får också konsekvenser för de avtal som ingåtts kopplat till hyresavtalet, dvs. avtal vars förutsättning är hyresavtalet. Om hyresavtalet upphör, upphör också det kopplade avtalet att gälla, t.ex. avtal om bilplats.”.¹¹⁸

Som det skrevs ovan finns kopplade avtal reglerat genom Jordabalken 12:6, om än inte uttryckligen, och i förarbeten inom hyresrätt. Jordabalkens kapitel 12 har ett socialt skyddssyfte i och med att det reglerar personers bostad. Vad gäller JB 12:6 så är dock ett socialt skyddssyfte inte framträdande. Det handlar snarare om att en avtalsrelation ska hanteras som en helhet. Man ska inte behöva säga upp ett avtal för hyra av garage och ett för möbler om man redan sagt upp hyresavtalet för lägenheten. Bestämmelsen gynnar båda parter och på så vis utgör kapitlets sociala skyddssyfte inget hinder för att i denna situation göra en analogitolkning.

Vad gäller analogitolkning så är frågan hur mycket av hyresrättens kopplade avtal man kan använda. Det handlar fortfarande om relationen mellan olika avtal. Frågan om kopplade avtal är inte enbart aktuell när man diskuterar hyresavtal utan det är alltid aktuellt när man diskuterar frågan om flera avtal i en avtalsrelation, se till exempel propositionen till avtalslagen.¹¹⁹ Jordabalkens bestämmelse kan inte direkt tillämpas på situationen. Ett avtal mellan en innebandyspelare och en förening är inte ett hyresavtal. Däremot kan man använda sig utav förarbetena och domarna för att avgöra vad som gör två avtal eller fler kopplade.

---

¹¹⁷ BoU 1983/84:29 s.18

¹¹⁸ SOU 2008:94 s.45

¹¹⁹ Se prop. 1975/76:81: s.129

5.2.3 Praxis från skatterätt

Kopplade avtal diskuteras även inom skatterätten. I RÅ 1999:14 handlade det om ett avtal om räntegaranti och ett avtal om en låneförbindelse. Domstolen ansåg att de båda avtalen var kopplade eftersom: ”Sammantaget medför låneavtalet och CAP-avtalet att låntagaren får betala ett belopp utöver den för lånet eljest gällande rörliga räntan och att i gengäld denna ränta begränsats till en viss högsta nivå. Det blir alltså i realiteten närmast fråga om ett lån med rörlig ränta upp till ett tak eller en kombination av fast och rörlig ränta. Beräkningen av premien grundas på bl.a. lånetiden och lånebeloppet och ersättningen synes ha kunnat tas ut som en högre ränta. Med hänsyn härtill bör låneavtalet och CAP-avtalet vid beskattningen ses som en enhet. Premien bör därför ses som en förskottsränta och de belopp som utbetalas på grund av CAP-avtalet som en nedsättning av låneräntan.”.

Domstolen tar fasta på att med hänsyn till avtalens konsekvenser ska de ses som en enhet. Man har gjort samma bedömning i ett annat fall som handlade om skatteskyldiga som hade tecknat andelar i ett kommanditbolag. Genom en konstruktion av avtal mellan olika bolag skapade man ett underskott i kommanditbolaget som man försökte utnyttja. Domstolen kom fram till att så som avtalen var konstruerade var förlusten förutbestämd till 5%. Således förelåg det, enligt domstolens mening, ingen reell möjlighet till vinst eller risk för förlust.¹²⁰

När det gäller avtal som har för avsikt att ge fördelar vid skatt har domstolen även dömt i RÅ 1998 ref. 19, som var ett förhandsbesked. Domstolen sa där att ”Allmänt gäller att beskattning skall ske på grundval av rättshandlingars verkliga innebörd oavsett den beteckning de åsatts. Detta gäller inte bara när det är fråga om en enstaka rättshandling utan kan också innebära en gemensam bedömning av flera rättshandlingar.”.¹²¹

Av ovanstående rättsfall kan man dra slutsatsen att när man diskuterar kopplade avtal ska man se till resultatet av avtalen, deras verkliga innebörd. Domstolen beaktar de separata avtalen som en enhet för att det är på så vis man kan se deras verkliga innebörd. Rättsfallen som refereras är ifrån skatterätten. Vid beskattning så är fiskus intresse centralt. Domskälen bör

---

¹²⁰ RÅ 1993 ref. 86

¹²¹ RÅ 1998 ref. 19

ändock vara vägledande för hur man ska bedöma om avtal är kopplade. Resonemangen som de framför är detsamma som man framför i förarbetena till avtalslagen. Man diskuterar avtalens verkliga innebörd och att man ska se till helheten. Propositionen diskuterade inte dessa vägledande rekvisit i samband med beskattning. Även Sture Bergström är av åsikten att ”vid vanlig ”civilrättslig” tolkning måste avtal som är beroende av varandra, s.k. kopplade avtal, ses som en enhet”.¹²²

5.3 Kopplade avtal i doktrin

Om man läser doktrin är informationen om kopplade avtal, i doktrin vanligtvis nämnt sammanflätade avtal, knapphändig. Hellner, Hager, Persson, Grönfors och Dotevall är alla överens om deras existens.¹²³ De framhäver att i dagens kontraktsrätt får kopplade avtal allt större betydelse.¹²⁴

Grönfors och Dotevall diskuterar sammankopplade avtal i samband med generalklausulens omfattning. ”Vid tillämpning av generalklausulen tar hänsyn till sambandet mellan olika avtal. En förutsättning är att flera avtal ingåtts mellan samma personer. Som exempel kan nämnas att den som köper mark ingår ett entreprenadavtal med säljaren om att bygga ett hus på marken. Vid denna typ av sammankopplade avtal bör parternas mellanhavanden betraktas så att har reglerats i ett enda avtal.”¹²⁵ Man refererar avtalslagens proposition 1975/76:81. Denna information ger ingen ytterligare vägledning för hur man ska bedöma om avtal är kopplade.

Dotevall framför själv att kopplade avtal är ”sådana avtal som har ett så nära samband med varandra att ingående av avtalen och utförandet av avtalsförpliktelser har ett starkt funktionellt samband även om det i formellt hänseende är fråga om fristående avtal”. Avtal

---

¹²² Bergström, Sture, Regeringsrättens lagtolkningsprinciper – nya tendenser under senare tid? *Skattenytt* 2003, s 2-13

¹²³ Hellner, Jan, Hager, Richard & Persson, Annina H., *Speciell avtalsrätt II: kontraktsrätt. H. 2 Allmänna ämnen*, 6. omarb. uppl., Wolters Kluwer, Stockholm, 2016 s.140. Grönfors och Dotevall s.256 och Dotevall s.197

¹²⁴ Hellner, Hager och Persson s.140 & Dotevall s.197

¹²⁵ Grönfors och Dotevall s.256

kan kopplas ihop genom att man måste se avtalen tillsammans för att se ändamålet. Kopplingen mellan avtalen kan visas genom en tydlig hänvisning i avtalet.¹²⁶

Gorton beskriver kopplade avtal som en avtalskonstellation där avtalen är en förutsättning för varandra. Han pratar om att ett köpeavtal och ett låneavtal ofta är beroende av varandra och ”de båda avtalen kan därmed ses som nödvändiga förutsättningar för varandra”.¹²⁷

Hellner, Hager och Persson beskriver kopplade avtal som ”avtal som har så nära sammanhang med varandra att planering och utförande sker i samverkan mellan kontraktsparterna i de olika kontrakten”. De diskuterar mestadels kopplade avtal mellan flera parter vilket inte är aktuellt för detta arbete. Dotevall får dock stöd i sitt konstaterande att avtal kan kopplas ihop genom en hänvisning i avtalet, även om den inte är direkt.¹²⁸

Vad gäller hänvisningen mellan avtal så hänvisar både Hellner, Hager och Persson samt Dotevall till NJA 1984 s.795 som handlar om avtal mellan tre olika parter. Rättsfallet är således ett sådant som är utanför avgränsningen. Det kan dock användas som vägledning till vad som utgör ett bevis på att avtal är kopplade.

Fallet handlade om ett byggföretag, en kommun och S.O.G. Byggföretaget och kommunen hade avtalat om uppförande av småhus. I detta avtal hänvisade man till ”Teknologföreningens Allmänna bestämmelser AB” i vilket ingick AB 72. I avtalet mellan S.O.G och bolaget stod det att bolaget skulle uppföra 35 småhus enligt det avtal som fanns mellan bolaget och kommunen. Enligt avtalet skulle S.O.G betala 200 720 kr, inklusive moms, och till detta skulle indexkostnad tillkomma. Efter S.O.Gs tillträde framförde bolaget en faktura som innehöll en ränta för tiden innan slutlig placering av statligt lån. S.O.G betalade indexkostnaden och för ÄTA-arbeten men betalade inte räntan. Bolaget gick till

---

¹²⁶ Dotevall s.197

¹²⁷ Gorton, Lars. *Sammanflätade avtal – några reflexioner, särskilt med avseende på relationen mellan köp och remburs*. I *Stockholm centre for commercial law årsbok 1*, Schultz, Mårten (red.) Stockholm Centre for Commercial Law, Stockholm, 2008. S. 55-56

¹²⁸ Hellner, Hager & Persson s.140-143

domstol för att få räntan betald men S.O.G bestred fakturan eftersom enligt AB 72 hade bolaget framfört kravet för sent. I domstolen hävdade bolaget att den hänvisning som fanns i deras avtal, att man skulle uppföra byggnaderna enligt avtal med kommunen, inte innebar att AB 72 var en del av S.O.Gs och bolagets avtal. HD konstaterade att ”Entreprenadkontraktet ger sålunda endast en indirekt hänvisning till AB 72. Särskilt med hänsyn till att bolaget självt slutit det för entreprenaden grundläggande avtal vartill kontraktet hänvisar måste emellertid S.O.G anses berättigad att åberopa den i AB 72 ingående preskriptionsbestämmelsen mot bolaget”.

Om en indirekt hänvisning kan användas i en situation med tre parter. Varför skulle den inte kunna användas när det endast är två parter? På samma sätt som bolaget hade skrivit på båda avtalen har föreningen och spelaren skrivit på båda avtalen och är uppenbarligen medvetna om avtalens existens.

5.4 Sidoavtal

Det är vanligt att parterna bestämmer hur det slutliga avtalet ska förhandlas och när bundenhet uppkommer. Till exempel kan man ingå ett huvudavtal som sedan kompletteras av ett sidoavtal. Huvudavtalet är generellt medan sidoavtalet, som har samma giltighet, kan reglera specifika situationer.¹²⁹ Thomssons erfarenhet var att vissa föreningar skrev på licensavtalet innan man var överens om kontraktet. Licensavtalet skulle kunna ses som det generella avtalet samtidigt som kontraktet kan ses som sidoavtalet. Parterna är överens om att spelaren ska spela för föreningen men man är inte helt överens om de personliga villkoren.

---

¹²⁹ Hedwall, Mattias, *Tolkning av kommersiella avtal*, 2., [omarb.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2004 s.39

5.5 Utgångspunkt inför analys

Man kan således konstatera att två eller flera avtal som är mellan samma parter kan anses vara kopplade, d.v.s. man ska läsa dem som ett avtal. Förutsättningarna för att det ska anses vara ett avtal är inte glasklara. Något som såväl praxis, doktrin och förarbeten är överens om att är avtalen måste ha ett naturligt samband. Således i denna situation bör avtalen ha samma parter och reglera samma förhållande. Avtalen måste också samverka med varandra. Det innebär att man måste läsa båda avtalen för att man ska kunna se den verkliga innebörden. Avtalen måste inte hänvisa till varandra, även om det kan vara en presumtion för att de är kopplade. Huvudavtal och sidoavtal ska även de anses vara kopplade. Avtalen har samma parter och reglerar samma förhållanden. Dessutom så är huvudavtalets existens en förutsättning för att sidoavtalet ska gälla.

Av det som framgår ovanför kommer utgångspunkten vara att kopplade avtal är sådana avtal som är beroende av varandra och som har ett naturligt samband. Att avtalen är beroende av varandra innebär att man måste läsa dem gemensamt för att man ska förstå den verkliga innebörden, de ska läsas som en enhet. Med naturligt samband menas till exempel att avtalen har samma parter eller reglerar samma förhållande. Samma förhållande innebär att avtalen reglerar samma situation. Ett exempel är det vanligt förekommande fastighetsköpet med efterföljande entreprenad.

6. Analys och Diskussion

6.1 Idrottens rättsliga särart, har den någon betydelse?

Det har framförts argument för att idrottens ställning i rätten inte är som alla andra, att idrotten har särbehandlats och att det, i viss mån, bör fortsätta på det viset. Argumenten har varit idrottens beskaffenhet, samhällsnyttan som överväger de bakomliggande intressena, personliga och ideella inslag samt att idrotten har kvalitet att hantera sina egna problem. Bör denna rättsliga särart ha en betydelse i detta fall?

Vad gäller idrottens beskaffenhet så faller det argumentet när det handlar om avtal mellan spelare och förening. Det finns inget med idrotten som gör att ett avtal mellan spelare och förening ska bedömas annorlunda. Innebandyns utförande påverkas inte på något sätt av att svensk rätt tillämpas på avtalen. Annat vore det till exempel om det rörde sig om nyutvecklad utrustning som skulle kunna påverka utövandet av innebandy.

Innebandyns faktiska samhällsnytta är inget som behöver diskuteras. Idrottsutövande bidrar till folkhälsan och hjälper till att fostra människor. I straffrätten tog man hänsyn till att våld kunde förekomma inom idrott. Det är en naturlig del i utövandet av idrott och omfattas av det bakomliggande intresset, att utöva idrott. När det gäller avtal finns det inte något som motiverar ett annorlunda hänsynstagande vad gäller frågan om hur man ska tolka avtal. Intresset att utöva innebandy bör inte påverka tolkningen. Avtalstolkning är inte en del av utövandet. Det omfattas inte av det bakomliggande intresset, att spela innebandy, och således bör samhällsnyttan inte tas hänsyn till när man tolkar ett avtal mellan spelare och förening.

Det personliga och ideella draget har lyfts fram i domstol som argument mot att pröva frågor inom idrotten. Domstolen har dock lyft fram att när det ekonomiska intresset träder i förgrunden så försvinner det personliga och ideella draget. Då är frågan om det ekonomiska intresset träder i förgrunden? De flesta innebandyföreningar drivs till stor del av ideella krafter med endast ett fåtal anställda, om ens någon.

Diskussionen om huruvida det ekonomiska intresset träder i förgrunden har förts i frågor om medlems uteslutning inom idrottsförening. Man hävdade till och med att föreningar själva bör göra bedömningen även om det rörde frågan om uteslutning var oskäligen enligt avtalslagens 36 §. Nu handlar diskussionen om avtalsverkan mellan två parter. Borde det personliga och ideella draget påverka? I NJA 2001 s. 511 prövade man materiellt ett beslut som tagits enligt en förenings stadgar. En förenings stadga är en form av avtal. Motivering var att beslutet hade ekonomisk betydelse för personen och att man därför kunde pröva frågan materiellt.

När det handlar om en medlem som står under avtal står det ekonomiska intresset i förgrunden. Ett avtal innebär att båda parter presterar något. Spelaren använder sin förmåga medan föreningen utger någon form av ersättning. Eftersom det rör sig om någon form av ersättning är det ekonomiska intresset framträdande. Domstolen framhävde i NJA 2001 s.511 att när ett beslut har ekonomisk betydelse för individen kan domstolen materiellt pröva frågan. Där kom man fram till att 90 000kr var av stor ekonomisk betydelse även om man ansåg den var liten med hänsyn till årsomsättningen. Det går inte att göra en allmän bedömning när det gäller innebandyspelare eftersom ersättningen är individuell. Det föreligger dock en skillnad här i och med att parterna skriver ett avtal där man utlovar en prestation. I NJA 2001 s.511 handlade det om prispengar och reglerna för tävlingen, det är ingen garanterad prestation från någon av parterna. Avtalet är en förutsättning för att man ska spela för föreningen. Att delta i en tävling är ingen garanti på prestation, man vet aldrig vem som vinner. Storleken på den individuella spelarens ersättning borde därför inte spela någon roll vad gäller bedömningen om det har en ekonomisk betydelse. Avtalet har således en ekonomisk betydelse för spelaren.

Någon skulle kunna hävda att det är två separata avtal och att det inte föreligger någon form av ersättning i licensavtalet. Därför står det ekonomiska intresset inte i förgrunden och det Svenska Innebandyförbundet borde själva hantera tvisten. Även om avtalen bedöms separat, vilket kommer att diskuteras nedan, så är det ekonomiska intresset i förgrunden vad gäller licensavtalet. Man skriver inte avtal med spelare om det inte har en betydelse för föreningen. Då är intresset inte längre bara att utöva idrott utan det är något mer. Man skriver till exempel inte avtal med ideella krafter. Avtalets syfte är att skydda ett ekonomiskt intresse.

Man skulle kunna hävda att en förening behöver spelare i sitt a-lag och därför måste se till att man har spelare. Därför skriver man avtal med spelare, man säkrar att man har spelare i sitt representationslag. Det är däremot inte så att en förening på högre nivå generellt inte kan få tag på spelare, det finns spelare överallt. Däremot finns det inte alltid spelare av den kvalitet som krävs. Avtal används för att säkra spelare av den kvalitet man anser krävs, man vill inte att de ska lämna eftersom spelare av deras kvalité inte är lätt att hitta. Avtalen används således för att skydda ett intresse som inte är personligt och ideellt. Specifika spelare är inte nödvändiga för en ideell förenings överlevnad. Det personliga och ideella dragen inom innebandyn framträder inte i dessa fall och ska därmed inte tas hänsyn till vid en bedömning om avtalen är kopplade.

Slutligen har vi argumentet om att idrotten har kvalitet att själva reglera denna fråga. Man behöver inte statens inblandning utan kan hantera sina konflikter själva. SIBF:s regler hänvisar till FSSL, en förening som inte har någon bestämmanderätt inom innebandyn, vars regler hänvisar tillbaka till SIBF. Istället är det RF:s skiljenämnd som har behörighet att pröva frågan. Man har ett reglemente som inte har någon tydlig struktur. SIBF:s skiljenämnd är dock behörig att ta upp en övergångstvist mellan föreningar som inte är medlemmar i FSSL. Det är oklart varför skiljenämnden är behörig att pröva övergångstvister mellan parter som inte är medlemmar i FSSL men behörig att pröva frågan mellan parter som är medlemmar i FSSL. Framförallt när FSSL inte har ett eget organ som prövar frågan och dessutom är en intresseorganisation som företräder medlemmarna gentemot SIBF.

SIBF:s egna utgivna licensavtal, som är det enda som tas hänsyn till vid övergångar, hanterar endast hur lång tid spelarens licens ska vara bunden till föreningen. Man hänvisar till ett eventuellt tilläggskontrakt där man reglerar ersättning men det ges ingen betydelse vid övergångstvister. Det framstår som att man bedömer ett avtal utan att ta hänsyn till den tolkningsdata som finns tillgänglig. Ett avtals innebörd måste bedömas utifrån omständigheterna. SIBF:s regelsystem ger föreningar en möjlighet att erbjuda spelare drömkontrakt som man inte har möjlighet att fullfölja men man kan ändå behålla spelaren. Skulle spelaren i fråga vilja lämna kan man kräva betalt för denne eftersom spelaren fortfarande är bunden av licensavtalet.

Vad gäller SIBF:s kvalitet att hantera sina egna problem är svaret beroende av hur svensk rätt ställer sig till deras tävlingsbestämmelser vad gäller avtal. Om avtalen inte är att anse som kopplade föreligger inget problem. Skulle avtalen vara att anse som kopplade så är SIBF:s tillämpning inte förenlig med lag och man har således inte tillräckligt med kvalitet för att hantera sina egna problem.

Oavsett om SIBF saknar kvaliteten att hantera frågan så kvarstår RF. Hur RF:s skiljedomstol skulle hantera frågan går inte att veta. Däremot så kan man utgå ifrån att skiljedomstolen tillämpar svensk rätt samtidigt som man tillämpar SIBF:s tävlingsbestämmelser. Svensk rätt är överordnad innebandyns regler. En stor del av avtalsrätten är dispositiv men man kan inte undkomma avtalslagens ogiltighetsgrunder, i detta fall 36 §, eller själv besluta att två avtal inte är kopplade. Skulle avtalen anses vara kopplade innebär det att SIBF:s regler inte kan tillämpas så som de själva hävdar. Om avtalen är kopplade ska de ses som ett. Bryter man kontraktet innebär det att även licensavtalet ska brytas. Således är det inte enbart licensavtalet man ska ta hänsyn till. Man måste läsa kontraktet också eftersom de två avtalen skulle utgöra ett avtal, de skulle ses som en enhet. Det leder till frågan, är avtalen kopplade?

6.2 Är avtalen kopplade?

Syftet med detta arbete var att utreda hur innebandyns licensavtal och kontrakt förhöll sig gentemot svensk avtalsrätt vad gäller kopplade avtal. Vad kopplade avtal är har diskuterats ovan och frågan är nu om innebandyns två avtal är kopplade. För att avtalen ska anses kopplade krävs det att avtalen är beroende av varandra och har ett naturligt samband.

6.2.1 Naturligt samband?

Båda avtalen har samma parter. Det är relationen mellan spelaren och föreningen som avtalen reglerar. Att båda avtalen har samma parter räcker däremot inte för att säga att avtalen är kopplade. Frågan är om avtalen reglerar samma förhållande?

Licensavtalet reglerar spelarens åtagande till föreningen en bestämd tid. Det reglerar inte spelarens eller föreningens rättigheter och skyldigheter. Vad man däremot kan se i

licensavtalet är en indirekt hänvisning i form av ”Parterna äger rätt att skriva tilläggsavtal/kontrakt gällande t ex ersättningar samt rättigheter och skyldigheter.”. Man hänvisar inte direkt till kontraktet men det är en hänvisning till en eventuell existens.

Vad gäller kontraktet så reglerar det spelarens åtagande till föreningen under en bestämd tid samtidigt som det klargör rättigheter och skyldigheter för spelaren och föreningen. Kontraktet reglerar inte exakt samma sak som licensavtalet utan går ett steg längre. Det är ändå fortfarande samma förhållande. Båda avtalen reglerar spelarens åtagande till föreningen. Skillnaden att kontraktet reglerar rättigheter och skyldigheter förtar inte det.

Av vad man kunde se i skillnaden på min och Thomssons empiri så var det inte alltid som avtalen skrevs på samtidigt. Det finns situationer då föreningen och spelare skriver på licensavtalet först för att sedan komma överens om villkor i kontraktet. Att avtalen inte nödvändigtvis skrivs på i samma stund innebär inte att de inte reglerar samma förhållande. Ett fastighetsköp kan vara överenskommet mellan två parter innan man är helt överens om villkoren i entreprenaden. Man kan då se de två avtalen som ett huvudavtal och ett sidoavtal. Båda avtalen är en förutsättning för varandra i avtalsförhållandet. Man förhandlar om dem samtidigt och skriver på dem för samma situation, spelarens tid hos föreningen.

Det fanns även situationer där parterna hade skrivit en förlängningsoption i kontraktet. I den situationen skiljer sig avtalens längd möjligtvis åt. Man riskerar att hamna i en situation där man har ett licensavtal som är gällande men ett kontrakt som har gått ut. Detta bör inte påverka bedömningen. Som jag skrivit tidigare så är min uppfattning att parterna aldrig förhandlar de två avtalen separat. Anledningen till att man inte skriver in förlängningsoptionen i licensavtalet är på grund av att det inte är möjligt. Man förändrar licensavtalet så som SIBF har gett ut det och man uppfyller då inte formkravet. Det är på grund av SIBF som man inte skriver likadant i de två avtalen. Om parterna hade möjlighet att skriva in en förlängningsoption i avtalet förefaller det orimligt att de skulle välja att inte göra det.

Avtalen har samma parter och reglerar samma förhållande. Det föreligger således ett naturligt samband mellan licensavtalet och kontraktet. Att avtalen har ett naturligt samband räcker inte för att de ska anses vara kopplade. Frågan är om avtalen är beroende av varandra?

6.2.2 Är avtalen beroende av varandra?

För att avtalen ska anses vara beroende av varandra krävs det att avtalen samverkar, avtalens innehåll påverkar varandra. Det ena avtalet ska vara en förutsättning för det andra. Man måste läsa avtalen gemensamt för att få fram den verkliga innebörden. Hur avgör man om avtalen måste läsas gemensamt för den verkliga innebörden? Ett enkelt sätt är att se vad som hade hänt som man inte hade läst avtalen gemensamt.

6.2.2.1 Licensavtalet

Licensavtalet reglerar som sagt spelarens åtagande till föreningen under en bestämd tid. Spelaren har valt att binda sin licens till föreningen. Det är det enda som regleras i licensavtalet. Kan detta avtal ses som oskäligt och bör det i sådana fall jämkas eller lämnas utan hänsyn? Särskild hänsyn ska tas till om parts ställning är underlägsen i förhållandet. Denna bedömning måste göras i varje fall. Det går inte att göra en allmängiltig bedömning eftersom man måste ta hänsyn till, bland annat, parternas ställning på marknaden och om spelaren hade ett juridiskt ombud. Det går inte att göra en allmängiltig bedömning för spelarens ställning i avtalsförhållandet eftersom omständigheterna skiljer sig åt. Man kan däremot redovisa faktorer som man bör ta hänsyn till vid bedömningen. Jag kan nämna att vad jag vet så är det få spelare utanför SSL som har juridiskt ombud och att det inte är sällan som spelare i SSL saknar juridiskt ombud.

När det gäller licensavtalet är det likadant för alla spelare och villkoren är ytterst få. Spelaren borde ha möjligheten att läsa avtalet utan några större problem. Däremot så är det troligtvis som så att spelaren förväntar sig att föreningen, vid eventuellt kontraktsbrott, ska släppa spelaren utan att begära någon ersättning. Det är en omständighet som man bör ta hänsyn till vid bedömningen. Som tidigare nämnt går det dock inte att göra en allmängiltig bedömning.

Frågan är då om licensavtalets villkor ska anses vara oskäligen. Lindquist diskuterade avtal där spelaren inte mottog någon form av ersättning. Ett sådant avtal är benefikt och löper under en lång tid. Även fast avtalet är bindande är det troligtvis oskäligt. Det är svårt att argumentera emot det. Spelaren ger föreningen sin förmåga som innebandyspelare utan att få något för det. Föreningen har enligt licensavtalet inga skyldigheter. Om man bara ser till licensavtalet så skiljer det inte mycket mellan en elitpelare och amatör inom innebandy. Enda skillnaden är att amatören är fri att gå under övergångsperioden medan elitpelarens förening kan hålla honom kvar så länge licensavtalet gäller, utan att han faktiskt får något tillbaka för sin prestation. Med hänsyn till ekvivalensprincipen framstår licensavtalet som oskäligt.

Eftersom licensavtalet är oskäligt finns möjligheten att antingen jämka eller lämna avtalet utan avseende. De villkor som finns i licensavtalet är spelarens åtagande till föreningen. Ingen ersättning utges enligt licensavtalet. Domstol har möjlighet att jämka ett villkor om ersättning men i licensavtalet föreligger det inget villkor om ersättning. En lösning är att domstolen jämkar licensavtalet genom ett villkor att utge ersättning. Licensavtalet ska följa ekvivalensprincipen, det ska vara skäligt. Det går dock inte att använda sig av denna allmänna princip i detta fall.

För det första går det inte att göra en bedömning om vad som är skälig ersättning. Man måste ta hänsyn till spelaren, föreningen och omständigheterna i övrigt. Det är så mycket som påverkar att det är nästintill omöjligt att avgöra vad som är skälig ersättning. Marknaden styr priset och deras förutsättningar kan domstolen inte veta. Ett exempel är hur viktigt är det för föreningen att värva just denna spelare jämfört med andra föreningar? I en förening kan spelaren tillföra spets men i annan förening är det en breddspelare. Varje spelare är så individuell att något marknadspris som domstolen skulle kunna ta till ledning för att bestämma en skälig ersättning inte finns.

För det andra så förändrar en jämkning av ersättningen licensavtalets natur. Läser man licensavtalet separat är det ett avtal där bara en part ska prestera, det är ett benefikt avtal. Om domstolen tillför ett villkor om ersättning förändrar man licensavtalet så att det inte längre är ett benefikt avtal. En sådan drastisk förändring av avtalet är inte lämplig eftersom föreningen

kanske inte hade skrivit på avtalet om de varit tvungna att utge ersättning.¹³⁰ Lindquists uppfattning om att sådana benefika avtal som binder spelaren under en lång tid är oskäligen och bör lämnas utan avseende i sin helhet framstår, även i detta fall, som den enda lösningen.

Den lämpliga lösningen är att ogiltigförklara villkoret så att spelaren inte är bunden till föreningen utan är fri att lämna. Konsekvenserna av att ogiltigförklara villkoret som binder spelaren till föreningen är att licensavtalet förlorar sin funktion. Ingen av parterna är tvungna att prestera. Effekten blir att man har ett papper som inte har något värde. Man ska vara försiktig med att ogiltigförklara ett avtal i sin helhet men i detta fall blir konsekvenserna så orimliga att man bör ogiltigförklara licensavtalet i sin helhet.

6.2.2.2 Kontraktet

När det gäller att läsa kontraktet för sig självt finns det ingen mall att utgå ifrån. Det är dock rimligt att anta att kontraktet innehåller ersättning för spelaren som föreningen är skyldig att utge. Utifrån min egen empiri kan jag konstatera att det alltid är någon form av ersättning till spelaren. Det kan vara i form av pengar eller bestå av att spelaren får material. Nedan kommer jag därför att utgå ifrån att kontraktet åtminstone innebär en skälig ersättning. Diskussionen om vad som är skälig ersättning för spelaren måste i verkligheten göras in casu.

Vad gäller parts underlägsna ställning kan även här göras en redovisning för omständigheter man bör ta hänsyn till. En viktig faktor är spelarens tillgång till juridiskt ombud, någon som förstår vad kontraktet innebär. Vad gäller kontraktet skiljer det sig åt mellan föreningarna. Utifrån min egen erfarenhet kan jag säga att villkoren i kontraktet kan skilja sig åt kraftigt vad gäller möjligheten för parterna att avsluta relationen. Eftersom kontrakten skiljer sig åt bör spelarens tillgång till juridiskt ombud spela större roll när man avgör parts ställning än vid licensavtalet.

---

¹³⁰ I detta fall utgår diskussionen ifrån att man tolkar avtalet separat. Med tanke på att föreningen även skriver på kontraktet är det klart att man inte förväntar sig ett benefikt avtal men eftersom man ska tolka avtalen separat kan denna hänsyn inte tas.

Kontraktet reglerar spelarens åtagande till föreningen under en bestämd tid så väl som att det innehåller spelarens och föreningens rättigheter samt skyldigheter. Om man läser kontraktet för sig självt framstår det som ett skäligt avtal för en elitidrottare. Spelaren får ersättning samtidigt som föreningen får tillgång till spelarens förmåga som innebandyspelare.

Enligt SIBF:s regler skulle kontraktet inte innebära ett hinder för spelaren att lämna för en annan förening. SIBF har ett formkrav i form av licensavtalet som binder spelarens licens. Deras tävlingsbestämmelser tar endast hänsyn till licensavtalet. Det innebär att spelaren har en rätt att erhålla ersättning så länge han befinner sig i föreningen. Skulle spelaren välja att lämna försvinner rätten till ersättning och föreningen är inte skyldig att prestera enligt kontraktet. Det blir ett avtal som en part är fri att lämna när han vill. Om man ser till listan på exempel på oskäliga avtalsvillkor så var parts möjlighet till ensidig uppsägning på godtycklig grund ett exempel. Det är inte visserligen inte ett avtalsvillkor i sig som gör att spelaren är fri att lämna utan det är för att man inte uppfyller SIBF:s formkrav men bedömningen borde vara densamma på ett avtal i sin helhet som det enskilda avtalsvillkoret.

Ett oskäligt avtal ska jämkas i den mån det går eller lämnas utan avseende, d.v.s. ogiltigförklaras. SIBF har en rätt att ställa ett formkrav, det följer av avtalslagen. Man kan inte jämka kontraktet så att det uppfyller formkravet. Med hänsyn till ekvivalensprincipen framstår det som oskäligt att föreningen ska utge ersättning till en spelare som är fri att lämna när som helst.¹³¹ En skälig jämkning är att föreningen inte är tvungen att utge ersättning till spelaren. Om spelaren har samma möjlighet att lämna föreningen som en spelare utan kontrakt borde ersättningen vara densamma, d.v.s. noll.

Ett avtal ska inte lämnas utan avseende i onödan. I detta fall är det dock nödvändigt. Man kan inte binda spelaren till föreningen eftersom SIBF har ett formkrav. Om klubben slipper utge ersättning till spelaren får det samma funktion som att lämna avtalet utan hänsyn. Konsekvenserna av jämkningen är så långtgående att man bör ogiltigförklara kontraktet i sin helhet.

---

¹³¹ Man måste dock ta hänsyn till innebandyns allmänna representationsbestämmelser.

6.2.2.3 resultatet av att tolka avtalen separat

Resultatet av att läsa kontraktet för sig självt skulle innebära att spelaren har en rätt till ersättning så länge denne befinner sig i klubben under avtalets tid. Spelaren är dock fri att lämna utan att föreningen kan påverka. Kontraktet är således oskäligt och bör ogiltigförklaras i sin helhet. Läser man licensavtalet separat innebär det ett oskäligt avtal som ska lämnas utan hänsyn. Är det rimligt att anse som den verkliga innebörden av avtalen? Det framstår inte som rimligt att parter skriver avtal som de, enligt två olika system, kan komma undan.

Licensavtalet är giltigt enligt innebandyn men inte giltigt enligt svensk rätt. Kontraktet å sin sida är giltigt enligt svensk rätt men hindrar inte spelaren från att lämna med hänsyn till SIBF:s formkrav. Vad händer då om man läser avtalen gemensamt?

6.2.2.4 Gemensam läsning av avtalen

Läser man de båda avtalen gemensamt får man ett avtalsförhållande där spelaren binder sig till föreningen under en bestämd tid. I utbyte mot sitt åtagande får spelaren ersättning av föreningen. Spelaren kan samtidigt inte lämna godtyckligt när denne känner för det. Det råder ekvivalens i förhållandet, båda parter får något för sin prestation. Avtalen är således beroende av varandra. Genom att läsa avtalen tillsammans får man fram den verkliga innebörden av avtalet. Båda parter är bundna enligt svensk rätt och uppfyller det formkrav som SIBF ställer.

6.2.2.5 Slutsats

Avtalen har ett naturligt samband i och med att de båda reglerar spelarens åtagande till föreningen, löper lika lång tid och vanligtvis skrivs på vid samma tillfälle. Även i den mån ett avtal skrivs på vid olika tillfällen ska avtalen ses som sidoavtal och huvudavtal vilka också ska anses kopplade. För att få fram avtalens verkliga innebörd måste man läsa dem tillsammans. Vid en ogiltighetsbedömning skulle man ta hänsyn till båda avtalen i relationen mellan spelaren och föreningen. Avtalen skulle på så vis anses skäliga. De är förutsättningar för varandras existens, vilket innebär att de är beroende av varandra. Eftersom avtalen har ett naturligt samband och är beroende av varandra så ska de anses vara kopplade och ska läsas som ett avtal.

6.3 Svenska Innebandyförbundets formkrav

SIBF ställer ett formkrav på innebandyns avtal, man måste använda sig av SIBF:s utgivna avtal. Licensavtalet reglerar dock endast en sak, spelarens åtagande. Skulle man följa innebandyns regler så hindrar kontraktet inte en spelare att lämna för en annan förening utan moderföreningens tillstånd. Det är endast licensavtalet som har den effekten. Ser man till avtalens innehåll så innehåller båda avtalen spelarens åtagande till föreningen. Licensavtalet har inte något särskilt villkor för åtagandet som gör det speciellt. Man identifierar båda parter och för vilken tid som avtalet ska gälla. Detta sker även i kontraktet. Genom SIBF:s formkrav tappar kontraktet en stor del av sin funktion. Spelaren får ersättning för sitt åtagande till föreningen men han är inte bunden av det. Kravet är att man använder sig av licensavtalet.

Frågan är då om man ska ta hänsyn till SIBF:s formkrav? Har SIBF rätt att ställa formkrav? Formkravet är för ett avtal som, om det läses separat, är att anse som ogiltigt på grund av att det är oskäligt. Avtalslagen är dispositiv vilket man måste ta hänsyn till. Man kan däremot inte avtala bort avtalslagens ogiltighetsgrunder.

Situationen är som sådan att man kräver ett avtal som, om man läser det separat, inte är giltigt. Det framstår som kontraproduktivt om man tillåter ett formkrav i form av ett ogiltigt avtal. Formkravets legitimitet torde vara beroende av om avtalen är kopplade. Nu menar jag på att avtalen är kopplade vilket innebär att licensavtalet, när det läses tillsammans med kontraktet, inte är oskäligt och därmed inte heller ogiltigt. På så vis förlorar formkravet inte sin legitimitet. Skulle man göra en annan bedömning borde däremot SIBF:s formkrav förlora sin legitimitet.

7. Avslutning

Syftet med detta arbete var att utreda hur Svenska Innebandyförbundets regler om avtal förhåller sig till diskussionen om kopplade avtal. Ska avtalen ses som ett avtal eller ska man behandla dem som två olika? Svaret är att avtalen är kopplade och ska ses som ett avtal. SIBF:s licensavtal och kontraktet har ett naturligt samband och är beroende av varandra. Det innebär att ett avtalsbrott i ett avtalen innebär ett avtalsbrott i båda avtalen. En part kan således inte begå ett avtalsbrott med hänsyn till villkoren i kontraktet och förvänta sig att licensavtalet fortfarande ska ha en giltig verkan.

SIBF:s tävlingsbestämmelser säger att enbart licensavtalet ska ha betydelse vid en övergångsvist men deras regler är inte överordnade svensk rätt. Man måste läsa innebandyns regler med hänsyn till att avtalen är kopplade för att de ska anses förenliga med svensk lag. Eftersom avtalen ska läsas som ett avtal måste även kontraktet ha en betydelse vid en övergångsvist. SIBF:s regler är därmed inte förenliga med avtalslagens 36 § och således inte heller med svensk rätt.

SIBF:s formkrav är tillåtet enligt svensk rätt men det förutsätter att de båda avtalen är kopplade. Skulle avtalen inte anses vara kopplade blir resultatet att licensavtalet anses oskäligt och ogiltigförklaras i sin helhet. Det innebär att SIBF:s formkrav i form av licensavtalet är beroende av att avtalen är kopplade för att åtnjuta svenska rättsordningens skydd. Frågan är då vilket syfte SIBF:s avtal har?

Jag har förståelse för att man vill ge ut ett avtal som alla innebandyns aktörer kan använda. Det skapar en förutsägbarhet som gör att alla vet vad man kan förvänta sig av avtalet. Jag har däremot inte en förståelse för att man inte ger ut ett avtal som är anpassat efter verkligheten. Ett långvarigt avtal där bara en av parterna är skyldig att prestera är inte naturligt. Föreningarna ska inte kunna utnyttja spelarna. Andra specialidrottsförbund använder sig av standardavtal där det finns villkor om att utge ersättning bland annat. SIBF borde ta efter istället för att enbart indirekt hänvisa till ett ”tilläggskontrakt” utan att ta hänsyn till det.

Man kan konstatera att den rättsliga särarten inte torde hindra en domstol från att pröva en övergångsvist inom innebandy. Det är istället skiljeklausuler som hindrar domstolen från att kunna pröva frågan. Skulle en skiljedomstol komma fram till ett annat resultat, utan att ta hänsyn till generalklausulen och frågan om avtalen är kopplade, borde man kunna pröva skiljedomens giltighet i allmän domstol.

Källförteckning:

Offentligt tryck

Propositioner

Prop. 1975/76:81 med förslag om ändring i lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område, m.m.

Prop. 1989/99:35 Ny lag om skiljeförfarande

Prop. 1994/95:17 Oskäliga avtalsvillkor m.m. Införlivande med svensk rätt av EG:s direktiv om oskäliga avtalsvillkor i konsumentförhållanden

Statens offentliga utredningar (SOU).

SOU 2008:94 Tillval i hyresrätt

Bostadsutskottets betänkande BoU 1983/84:29

Rättsfall

EU-domstolen

Förenade målen c-51/96 och C-191/97 Deliége. 11 April 2000

mål C-415/93. 15 December 1995

HD

NJA 1970 s.394

NJA 1971 s.129

NJA 1977 s.129

NJA 1983 s.385

NJA 1984 s.795

NJA 1998 s.717

NJA 2001 s.511

NJA 2007 s.1018

HFD

RÅ 1993 ref. 86

RÅ 1998 ref. 19

RÅ 1999:14

Hovrätten

RH 1995:23

CAS

CAS 98/200 AEK Athens 20 Augusti 1999

AD

AD 1996 nr 61

Litteratur

Adlercreutz, Axel, Gorton, Lars & Lindell-Frantz, Eva, *Avtalsrätt 1*, 14:e upplagan 2016, Juristförlaget, Lund, 2016.

Adlercreutz, Axel & Gorton, Lars, *Avtalsrätt 2*, 6., [uppdaterade] uppl., Juristförlaget, Lund, 2010

Dotevall, Rolf, *Avtal*, Upplaga 1, Studentlitteratur, Lund, 2017

Grönfors, Kurt & Dotevall, Rolf, *Avtalslagen: en kommentar*, 4., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2010

Halgreen, Lars, *European sports law: a comparative analysis of the European and American models of sport*, 1. udg., Forlaget Thomson - GadJura, Diss. Köpenhamn : Univ., 2004, København, 2004

Hellner, Jan, Hager, Richard & Persson, Annina H., *Speciell avtalsrätt II: kontraktsrätt. H. 2 Allmänna ämnen*, 6. omarb. uppl., Wolters Kluwer, Stockholm, 2016

Hedwall, Mattias, *Tolkning av kommersiella avtal*, 2., [omarb.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2004

Johan, Lindholm. *Idrottsjuridik*, 1. uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2014

Lindquist, Björn, *Medlem i en idrottsförening: om medlemmens rättigheter och skyldigheter*, 1. uppl., Björn Lindquist, Lund, 2004

Ramberg, Christina & Sigeman, Tore, *Malmströms Civilrätt*, 22., [rev.] uppl., Liber, Malmö,
Ramberg, Jan & Ramberg, Christina, *Allmän avtalsrätt*, 10., omarb. och utök. uppl., Wolters
Kluwer,

Samuelsson, Joel, *Tolkningslärans gåta: en studie i avtalsrätt*, Iustus, Uppsala, 2011

Artiklar

Bergström, Sture. Regeringsrättens lagtolkningsprinciper – nya tendenser under senare tid?
Skattenytt 2003

Delis, Andreas & Söderberg, Pontus. *Konstruktionen av spelaravtal inom svensk elitishockey sett ur ett avtalsrättsligt perspektiv*. Svensk idrottsjuridisk artikelsamling 2007. s.80.

Dotevall, Rolf. *Ekvivalensprincipen och jämkning av långvariga avtal*, SvJT 2002 s.441.

Foster, K. (2003). Is There a Global Sports Law?. *The Entertainment and Sports Law Journal*, 2(1), 1.

Gorton, Lars. *Sammanflätade avtal – några reflexioner, särskilt med avseende på relationen mellan köp och reburs*. I *Stockholm centre for commercial law årsbok 1*, Schultz, Mårten (red.) Stockholm Centre for Commercial Law, Stockholm, 2008.

Malmsten, Krister. *Konfliktlösning inom idrottsrörelsen*. Svensk Juristtidning. Häfte, nr.1, 1995: s.498

Malmsten, Krister. *Idrottsnorm som juridisk standard*. Svensk Juristtidning 1997 s.248.

Elektroniska källor:

Gustavsson, Ludvig. Förbundsjuristen förklarar – så ser läget ut kring Malmgren.

Innebandymagazinet. 2018-09-24. Hämtad 2019-09-20.

<http://innebandymagazinet.se/ibm/artikel.asp?aid=74999>

Jansson, Henrik. Jönköpings svar: Malmgren är skriven för JIK. *Innebandymagazinet*. 2018-09-22. Hämtad 2019-09-20. <http://innebandymagazinet.se/ibm/artikel.asp?aid=74959>

Riksidrottsförbundet *Idrottsrörelsen i siffror 2018*

<https://www.rf.se/Statistikochforskning/Statistik/idrottsrorelsenisiffror>

Riksidrottsförbundet; Riksidrottsförbundets stadgar

<https://www.rf.se/omriksidrottsforbundet/idrottsrorelsensstyrandedokument/>

Slagbrand, Håkan & Johansson, Kevin. Avslöjar: Så mycket tjänar VIK-spelarna.

Vestmanlands Läns Tidning. 2016-03-18 Hämtad 2019-11-20

SSL AB; Stadgar för föreningen Svenska Superligan 1:8. <https://www.ssl.se/styrelsen> Hämtad 2019-10-07

SSL AB; Sökes: VD för Svenska Superligan. 2017-11-03

<https://www.ssl.se/artikel/4p0aaj9jr-4147d/sokes-vd-for-svenska-superligan> Hämtad 2019-10-07

Svenska Innebandyförbundet. Avtal för spelare. <https://innebandy.se/regler-direktiv/licenser-overgangar/>

Svenska Innebandyförbundet. Reglemente för Svenska innebandyförbundets skiljenämnd <https://innebandy.se/regler-direktiv/efter-match/skiljenamnd/> Hämtad 2019-10-01

Svenska Innebandyförbundet; Så arbetar skiljenämnden. <https://innebandy.se/regler-direktiv/efter-match/skiljenamnd/> Hämtad 2019-10-01

Svenska innebandyförbundet; Tävlingsbestämmelser 19/20

<https://innebandy.se/media/9293/tävlingbestämmelser-2019-20.pdf> Hämtad 2019-09-24

Svensson, Christian. *Jönköping om kontraktsbråket med Mullsjö*. Innebandymagazinet. 2018-09-17. <http://innebandymagazinet.se/ibm/artikel.asp?aid=74862> Hämtad 2019-09-20